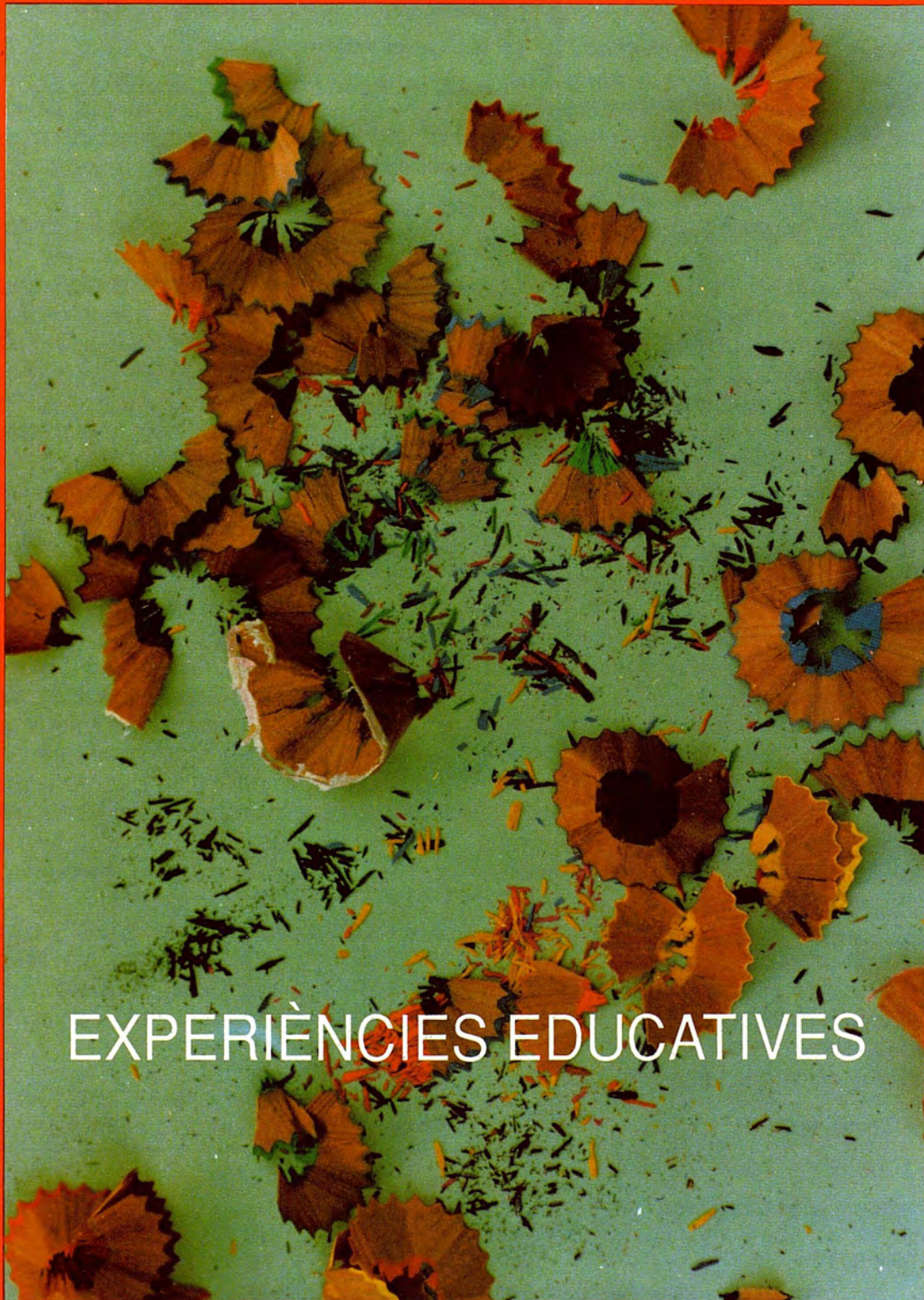


PISSARRA

Revista d'ensenyament de les Illes núm. 64 setembre - octubre 1992



EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

Pissarra

Revista periòdica d'informació de l'ensenyament de les Illes Balears.

Edita:

Sindicat de Treballadors de l'ensenyament de les Illes.

Carrer de la Vinyassa, 14, 07005 Palma.
Tf. (971) 46 08 88 Fax (971) 77 12 00

Direcció:

Pere Polo Fernández

Coordinació:

Joan M. Mas Adrover

Consell de redacció:

Gabriel Caldentey Ramos
Neus Santander Pons
Tomàs Martínez Miró
Sebastià Serra i Juan

Col·laboradors:

Josep M. Llompart de la Penya
Aina Moll Marquès
Damià Pons i Pons
Bartomeu Cantarellas Camps
Albert Catalán Fernández
Miquel F. Oliver Trobat
Miquel Rayó Ferrer
Gabriel Janer Manila
Miquel Sbert i Garau
Felip Munar i Munar

Publicitat:

Vinyassa, 14 Palma Tf: 46 08 88

Els articles publicats en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus autors.

Maquetació i composició:

Tino Franco González

Coberta:

Fotografia de Tomàs Martínez

Impressió:

Escola de Formació en Mitjans Didàctics

Dep. Legal.: PM 533/79

ÍNDEX

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

Editorial	3
Experiències educatives	
per a la divulgació i la intercomunicació.	4
La biblioteca de Ca'n Torró.	6
Educació ambiental i medi urbà.	9
Projectes de treball dins l'aula.	13
Filosofia 6/18, per aprendre a pensar.	16
Un experiència integradora.	20
La pràctica psicomotriu.	24
La formació permanent del professorat	
en el propi centre.	28
Programes per a l'acció.	31
Taller d'integració per a disminuïts.	34
Portes obertes a la tecnologia.	36
Entorn de la Comissió Provincial de Formació. ...	40
Comunicat-proposta	
de la 21ª Escola d'Estiu de Mallorca.	42
L'EFMD seleccionada	
per participar al II Congrés	
Internacional de Ciutats Educadores	
(Suècia-1992).	46
Tres, dos, u, zero...gravam.	47
Joan Fuster i la nostra nació:	
implicacions didàctiques.	48
Gomes i Gomis. Teatre de Teresetes.	51
Referència bibliogràfica.	51
Carta al Director.	52

EDITORIAL

Comença un nou curs escolar marcat per l'aplicació de la Reforma entre altres aspectes més prosaics. Podem començar per assenyalar que de les dades que es desprenen d'una enquesta feta per l'STEI els primers dies de curs (entre d'altres informacions) es confirma a les Illes Balears (en consonància amb la resta de l'Estat) la insuficient dotació de plantilles en els centres de Primària i Secundària. Aquesta mesura restrictiva és doblement greu en aquest curs ja que l'aplicació de la Reforma a Primària hauria de suposar un augment de professorat (especialistes de música, educació física, educació especial i recolçament a la integració). Per altra banda, és una mesura que afectarà negativament l'escolarització de nins de tres anys; també molts de professors/es interins/es que, tot i haver treballat uns anys per a l'Administració, es quedaran sense feina; professors amb destí definitiu que són desplaçats dels seus centres; tan sols es destina un 3% de professors "interins" per a substitucions, nombre que serà insuficient al llarg del curs. I si encara hi afegim la congelació salarial que s'anuncia per al funcionari, la també possible congelació de l'oferta de treball públic per al 93, els previsibles retalls pressupostaris en educació; podem concloure que tot plegat farà que siguin quasi inviables els objectius prevists a la LOGSE i possin en perill la REFORMA.

D'altra banda, continuen essent moltes (a la nostra enquesta, el 50%) les escoles que ultrapassen les ràtios professor/alumne establertes.

Pel que fa a l'ensenyament privat i concertat, hem d'assenyalar que encara no

s'ha signat el nou conveni a causa de la intransigència de les patronals, les quals a més a més encara intenten en molts casos incomplir la jornada que especifica l'actual conveni, encara en vigor per aquest curs. La crispació en el sector comença a ser la tònica dominant.

Comentari a part mereix l'actitud demostrada pel MEC respecte als opositors de Secundària del 92 (educació física, dibuix, biologia i geologia, física i química i d'altres) els quals han estat obligats a desplaçar-se fora de les Illes havent-hi vacants de les seves especialitats. Tot i que el col·lectiu afectat -amb el suport de l'STEI- ha realitzat totes les gestions al seu abast, a la fi han hagut de partir i -a hores de redactar aquestes línies- sense cap promesa ni garantia que la seva absurda situació pugui ésser resolta. No cal dir que la manca de competències educatives té molt a veure amb aquesta lamentable història.

Continuen els entrebancs al procés de normalització lingüística a les nostres escoles i instituts. Hem de dir una vegada més que l'administració educativa no garanteix suficientment aquesta qüestió. Exemples: les poques places que a l'adjudicació d'interins de mitges van sortir com a "en català", van ser reconvertides en part a fi que poguessin ser adjudicades a professorat que no presentés cap titulació de llengua catalana; tot això per no esmentar la rebaixa prèvia que, quant a la titulació de reciclatge, va establir l'administració per poder optar a les places "en català" □

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES PER A LA DIVULGACIÓ I LA INTERCOMUNICACIÓ

En aquests darrers anys hem assistit a una progressiva ampliació dels suplementes especialitzats a la premsa diària. L'economia, la medicina, la moda, l'art i, també, l'educació són alguns dels temes de capçalera dels suplementes diaris. Entre els beneficis d'aquesta tendència -que, per altra banda, és símptoma que els lectors s'han fet més exigents- en destacaria un que, pel que fa al camp pedagògic, me sembla especialment rellevant: s'ha rescatat la temàtica pedagògica del tractament excessivament superficial -i sovint també frívol- que moltes vegades imposa l'actualitat periodística. Generalment, les notícies sobre els afers educatius es fixen en l'excepcionalitat: l'escola que s'ha quedat sense calefacció; els pares que no volen que els seus fills compartesquin l'aula amb un infant afectat per la SIDA; l'alumne que ha pegat a un professor; el transport escolar que no funciona; etc. etc. Enfront d'aquesta forma de veure la realitat, els suplementes faciliten un nou tractament periodístic: l'objecte d'interès ja no és només contemplat cercant allò que hi pugui haver de cridaner, sinó des de la normalitat en què regularment es desenvolupa el devenir de

qualsevol àmbit científic o tècnic. Això permet que els diaris assumeixin una funció de divulgació científica i, també, de facilitació de la comunicació entre els professionals.

A la nostra Comunitat **EL DIA 16**, amb el suplement **Cuadernos**, és un mitjà pioner en aquest tractament periodístic de l'educació. És pioner i també solitari: dissortadament en aquest camp, el que de ressenyable es fa a altres

mitjans de les Balears es centra en la premsa didàctica, un àmbit totalment diferent al que ens referim. Personalment he tingut la sort de poder actuar, juntament amb el professor Eduardo Rigo, d'assessor d'aquest suplement amb la qual cosa me consider responsable dels errors que s'hagin comesos, però també d'alguns dels encerts. I crec que en aquest darrer capítol s'han de comptabilitzar les col·laboracions de Francesca Salvà i Miquel F. Oliver que ara la revista **PISSARRA** ha rescatat de les hemeroteques i presenta als professionals de l'educació.

Na Francesca i en Miquel es proposaren presentar les experiències educatives més novedoses de les escoles de



Mallorca (per cert: els hauríem de retreure que no hi incorporassin experiències de les altres illes) amb la qual cosa ajudaren que **Cuadernos** complís les dues funcions dels suplementes especialitzats: la divulgació i la intercomunicació.

Llegint les pàgines que prepararen na Francesca i en Miquel, el gran públic se n'haurà pogut adonar que l'excepcionalitat a les escoles no és necessàriament negativa: durant el curs 91-92 -que aquest és el període que cobreix la selecció que es recull en aquest número de **PISSARRA**- a moltes escoles es desenvoluparen experiències novadores i que marquen el camí d'avançada de la renovació educativa a casa nostra. Només pel fet de mostrar aquestes experiències, fer-les arribar a gran públic, ja és justifica la publicació de **Cuadernos**. Més valor té encara aquest treball si a aquesta funció de divulgació hi afegim la

d'intercomunicació entre els docents. Massa sovint les aules són mons tancats que no trascendeixen més enllà de les parets de l'escola: el coneixement del que es fa al seu interior queda reduït a un limitadíssim nombre de persones, amb la qual cosa es perd la possibilitat que experiències novadores trobin continuïtat a altres indrets.

Es tot un encert que ara **PISSARRA**, amb la publicació d'aquesta selecció de treballs, afavoresqui la intercomunicació entre els ensenyants presentant-nos experiències innovadores que poden contribuir a millorar la qualitat de l'educació i la formació a les nostres illes. Que aquest és el gran repte.

Jaume Sureda Negre
*Director de l'Institut de Ciències de
l'Educació. UIB.*

LA BIBLIOTECA DE CA'N TORRÓ

La Biblioteca de Ca'n Torró està ubicada en el centre històric d'Alcúdia. Ha estat fundada per un acord entre la Fundació Bertelsman i l'Ajuntament d'Alcúdia. Aquesta Fundació és promoguda per una empresa multinacional del sector d'edició-comunicació presidida pel Sr. Reinhard Mohn, visitant de la ciutat d'Alcúdia.

La Biblioteca de Ca'n Torró és una biblioteca poc usual. En entrar-hi, hom pensa que ens hem equivocat. Enlloc d'una o vàries sales quadrades i fosques, amb estanteries de colors obscurs i una infinitat de llibres ben tancats, ens trobam amb un edifici antic -restaurat i adaptat a les finalitats d'aquesta biblioteca amb gran acert- on s'hi combinen petits espais amb usos diferenciats, i amb uns prestatges molt poc convencionals que semblen els mostradors d'una llibreria -de les ben organitzades- i que inciten a fullejar les publicacions.

I és que Ca'n Torró neix amb la vocació de ser precisament una biblioteca molt especial. Eulàlia Espinàs, la seva Directora, ens ho explica: "La Biblioteca "Ca'n Torró" és una eina al servei de tots els ciutadans d'Alcúdia i de tots els seus visitants. Ha estat creada com a instrument idoni per fomentar la lectura; com a font necessària per respondre a tot aquell que tingui curiositat en conèixer qualsevol de les branques del saber; com a ajut indispensable per als infants i joves en el seu aprenentatge diari i en el seu oci; i com el lloc on tothom trobarà l'al·licient i els mitjans que el permetin aprofundir i perfeccionar la seva formació com a persona i com a individu social. Per aconseguir-ho -segueix Eulàlia Espinàs- es duu un seguiment dels desitjos i gustos del públic, la burocràcia es redueix al mínim, i els fons es van renovant i es classifiquen en funció de facilitar la recerca als lectors. A més, s'organitzen activitats específiques de foment de la lectura i de la cultura en general. I tot això

des d'una perspectiva molt dinàmica. És a dir, no es tracta d'un projecte tancat que es fa d'una vegada, sinó que va canviant d'acord amb les seves relacions amb l'entorn, ja que es concep com un "lloc d'interco-municació entre els usuaris, el món que els envolta i les necessitats culturals que d'aquest intercanvi sorgeixen".

LES FACILITATS D'ACCÈS AL FONS DE LA BIBLIOTECA

La Biblioteca està oberta a tothom, és gratuïta i tots els documents es troben a l'abast de forma que hom se'n pot servir sense ajuda de la bibliotecària.

El seu fons el constitueixen llibres, diaris, revistes, vídeos, cassettes, compact discs, discs, jocs, etc., que poden fer servir persones de totes les edats -els més petits, els que encara no saben llegir, també hi tenen els seus materials i els seus espais- a la biblioteca o a casa, en préstec. Aquest fons està organitzat i classificat pensant sobretot en facilitar al màxim la recerca d'autoservei per part dels usuaris, i en afavorir una distribució que el faci atractiu i suggerent.

Els llibres es classifiquen en infantils i per a adults. I, a més d'estar classificats segons la forma habitual a les biblioteques, que és la classificació decimal universal, estan agrupats de la següent forma:

a) Sistemàtics o de coneixements: hi figuren els llibres bàsics de consulta de cada una de les branques del saber.

b) Obres literàries o de lectura: comprèn les obres de creació literària ordenades per ordre alfabètic d'autors.

c) Els centres d'interès: s'hi troben obres divulgatives sobre temes d'actualitat o d'especial demanda per part dels usuaris. A



mode d'exemple citarem els següents: consells pràctics, novel·la d'intriga, biografies, etc.

A més d'indicadors clars, es compta amb catàlegs formats per les fotocòpies de les tapes dels llibres agrupats en àlbums, i que estan a la vora de cada grup temàtic.

UNA CONCEPCIÓ DE BIBLIOTECA COM A SERVEI PÚBLIC

El concepte de la biblioteca com a servei públic, ha determinat els tipus de serveis que s'ofereixen als usuaris i que són els següents:

a) Un horari d'atenció al públic de 25 hores setmanals, que intenta adaptar-se a les hores

lliures de la majoria d'usuaris. Els horaris es canvien segons les èpoques de l'any, s'obre els diumenges, etc.

b) Una recepció on es facilita informació de tot tipus.

c) L'ús i consulta lliure dels documents en qualsevol dels espais de la biblioteca.

d) L'existència d'espais i ambients diferenciats.

e) Música ambiental, a través dels altaveus que hi ha a la biblioteca.

f) Auriculars per utilitzar els documents sonors a l'espai de la biblioteca que es prefereixi.

g) Sala d'estudi, apartada del moviment de la resta d'espais de la biblioteca i l'únic lloc on s'ha d'estar en silenci.

h) Fotocopiadora d'autoservei, que funciona amb monedes.

i) Recepció de peticions d'adquisició de nous documents a les quals sempre es dona resposta, sigui afirmativa o no.

j) Préstec de tots els documents, independentment del suport i la quantitat, i amb un límit temporal que pot prorrogar-se telefònicament.

LES ACTIVITATS COM A ELEMENT DE PROMOCIÓ I INTEGRACIÓ EN EL MEDI

La Biblioteca organitza diverses activitats de promoció i integració en el medi amb un doble objectiu: donar a conèixer el seus serveis i canalitzar la difusió de diverses activitats culturals. Això ha ajudat a establir llaços de cooperació importants amb diverses entitats públiques i privades.

S'han organitzat múltiples activitats tant per a infants com per a adults. Entre elles: "La Maleta de Llibres va a l'Escola" -que va consistir en la presentació a totes les classes de totes les escoles d'Alcúdia de la biblioteca-, tallers - "El Peix Fantàstic", "Barques en miniatura", etc.-, exposicions -"Joves Fotògrafs de Música", "William Shakespeare", "Projecte de Rehabilitació del Casc Antic d'Alcúdia"-, un "Simposium sobre biblioteques", etc.

EL NOMBRE DE SOCIS HA SUPERAT TOTES LES PREVISIONS

El nombre de persones que, ja el primer any de funcionament, s'han fet socis de la

biblioteca, qüestiona molts estereotips sobre la manca d'interès generalitzat per la cultura, i sobre el rol de les biblioteques en una societat moderna.

La biblioteca s'obrí el mes d'abril de 1990 i aquest mateix any s'inscrivieren 2.606 socis. Aquesta xifra va superar les previsions inicials. Es calculava que s'inscriurien com a socis entre el 10 i el 15% de la població d'Alcúdia, tenint en compte que les biblioteques públiques compten amb aquestes xifres després de 5 ò 6 anys de funcionament, i partint de la hipòtesi que la singularitat de la de Ca'n Torró atrauria, en principi, un volum major de persones.

El nombre de socis inscrits el primer any suposa el 22% de la població d'Alcúdia - aquests representen el 75% sobre el total de socis-; un 20% són persones residents en diversos indrets de l'illa -especialment Inca i Palma- i el 5% restant són persones que procedeixen de la Península i de l'estranger, i que visiten ocasionalment Alcúdia.

Per edats, el públic infantil i juvenil suposa més del 50% dels usuaris però també es dona una aflluència important i en augment de les persones d'edats compreses entre els 20 i els 40 anys, que sovint coincideixen amb els pares dels usuaris més petits □

Educació ambiental i medi urbà

L'oferta del Departament de Dinàmica Educativa de l'Ajuntament de Palma

Aprofitant la recent celebració del "DIA MUNDIAL DEL MEDI AMBIENT" i la realització de la "CUMBRE DE LA TIERRA" a Rio de Janeiro ens hem volgut apropar a una de les ofertes d'Educació Ambiental més importants de les nostres illes: la del Departament de Dinàmica Educativa (DDE) de l'Ajuntament de Palma.

Aquest Departament educatiu fou creat ara farà deu anys amb els objectius, entre d'altres, d'oferir un servei al professorat i a les escoles de Palma; contribuir al corrent de renovació pedagògica; potenciar escoles actives i ajudar que les escoles estiguin arrelades al medi o sobretot a la ciutat.

A partir del curs 1983/84 es començaren a programar activitats de natura i ecologia, oferta que s'amplià amb el pas dels cursos escolars: Setmana de l'Arbre, Granja Escola Ses Sitges, Horts i Jardins escolars, Son Moragues, S'Albufera... No obstant, la majoria d'aquestes primeres activitats eren programades i gestionades per entitats i/o institucions externes a l'Ajuntament, i aquest en realitat es limitava a subvencionar la participació dels alumnes de les escoles de Palma.

És a partir del curs 1989/90 quan els propis serveis tècnics del DDE començaren a dissenyar activitats que ja podem anomenar d'Educació Ambiental, les quals també són gestionades pels serveis propis del mateix Departament. D'aquesta manera i durant aquest mateix curs escolar apareixen activitats com "La Façana Marítima de Palma" i "Bellver, un balcó sobre Palma" entre d'altres. La consolidació d'aquest procés es va produir l'any 1990 amb la creació del Servei d'Educació Ambiental del DDE.

Per conèixer millor aquesta àmplia oferta educativa hem parlat amb Apol·lònia Mora,

responsable dels programes d'Educació Ambiental del Departament de Dinàmica Educativa i amb l'equip del Servei d'Educació Ambiental, el qual està gestionat per la Societat Balear d'Educació Ambiental (SBEA).

Apol·lònia Mora ens explica les característiques del plantejament ambientalista del Departament:

"Nosaltres no entenem l'Educació Ambiental com una assignatura nova, ni com una matèria d'estudi separada, pensam que és més bé una educació integral permanent que ens possibilita entendre la realitat en un sentit global.

Com a moviment ètic que és, l'Educació Ambiental ajuda a l'alumne a comprendre la interdependència amb el medi i a comprendre's a si mateix com a part integrant d'aquest, oblidant postures de dominació home-medi. A més a més el seu camp d'actuació no és tan sols els ambients naturals sinó que també té en compte els elements rurals i urbans, ja que tots estan lligats i són interdependents.

No obstant això, no ens proposam únicament donar informació o coneixements, ja que el nostre objectiu principal, com molt bé diu Jaume Terrades, és crear uns valors i unes actituds a favor del medi. Tot plegat suposa una renovació de conceptes i de metodologies a utilitzar, és a dir, una renovació dels sistemes d'ensenyament-aprenentatge.

En resum, podem dir que l'Educació Ambiental constitueix una nova manera de viure i, per tant, suposa un compromís, una modificació de la conducta, unes noves actituds de l'individu, que han de cobrir no només les etapes escolars sinó també el quefer de cada dia".

A nivell metodològic, ens continua explicant la nostra interlocutora, considerem important abordar els programes ambientals des del punt de vista de la interdisciplinarietat, que implica una reestructuració dels programes, centrant-los no en assignatures, sinó en problemes ambientals que distintes assignatures intentaran explicar conjuntament, així mateix considerem adequat utilitzar la tècnica de projectes, els exercicis de simulació i els jocs de dramatització.

El dijous dia 28 de maig, el Ple Municipal de l'Ajuntament de Palma va aprovar el Programa de Dinàmica Educativa per al curs 1992/93 i, per tant, creim important fer referència a les activitats que durant el present curs s'ofereixen a les escoles de Palma -recordem que avui ens centram únicament en les activitats d'Educació Ambiental, deixant l'anàlisi d'altres apartats per altres ocasions-.

En el quadre adjunt destacam les activitats d'Educació Ambiental més importants del DDE. Com podem veure, s'ofertaran 15 activitats i, si fem cas a la participació mitja dels darrers cursos, podem preveure que hi podran participar aproximadament entre 35.000 i 40.000 alumnes.

Parlar de totes les activitats ens seria impossible i és per això que l'equip d'Educació Ambiental ens ha explicat alguns aspectes comuns a totes elles.

Segons ens expliquen els nostres interlocutors, les activitats s'ofereixen a través del Programa PALMA CIUTAT EDUCATIVA, mitjançant el qual el professorat fa les sol·licituts i posteriorment el DDE elabora un calendari de visites.

Abans d'iniciar les activitats es realitzen sessions informatives per als professors i, quan l'activitat ho requereix, es realitza l'itinerari que es farà amb els alumnes al mateix temps que es

donen suggerències per realitzar l'activitat de manera profitosa i de com lligar-la amb el currículum escolar.

Totes les activitats inclouen un itinerari o una visita i presenten la següent estructura:

" ABANS: Conjunt d'aspectes i activitats que s'han de fer a la classe, abans de l'itinerari o la visita.

" DURANT: Realització de l'itinerari o la visita.

" DESPRÉS: Activitats per analitzar i consolidar els aspectes investigats anteriorment i que generalment es realitza a l'escola.

Així mateix ens parlen de l'Aula d'Estudis Urbans, un equipament que va començar a funcionar el curs 1990/91 i que consta de dues sales situades al Castell de Bellver. A partir d'ella es dóna suport als professionals de l'ensenyament per treballar diferents aspectes medioambientals, sobretot els relacionats amb la ciutat de Palma, al mateix temps que es perfila com a punt d'informació per als ciutadans tant individualment com a nivell col·lectiu (Associacions de veïns, grups ecologistes...) per tal d'oferir informació sobre la ciutat i posar a l'abast recursos per fer possible l'estudi de la ciutat des d'una altra perspectiva.

L'Aula d'Estudis Urbans també és el punt de partida de totes les activitats d'Educació Ambiental que es realitzen al voltant del Bosc de Bellver:

- Fes-te amic del Bosc.
- Descobrir la natura a Bellver.
- Bellver, un balcó sobre Palma.
- Palma a vol d'ocell.

Com a novetat per al curs vinent destaca el programa "VIURE L'ESCOLA. PROJECTE INTEGRAL PER A LA DESCOBERTA DEL CENTRE".

El que es pretén és que els infants investiguin els diferents recursos escolars (funcionals, humans i materials) per arribar a la seva òptima utilització, seguint les pautes consignades en el document "Estratègia Mundial per a la Conservació"

Amb aquesta activitat i ajudats per una visió sistèmica de les coses, és a dir, a partir d'un punt de vista ecològic, els infants poden arribar a un enteniment més global de les coses i a partir d'aquí a l'adquisició de noves actituds i hàbits més compromesos a favor del medi.

"Viure l'escola" s'iniciarà amb un muntatge escènic que es realitzarà a cada una de les escoles participants, el qual jugarà un paper eminentment motivador. Després serà el mestre qui, mitjançant el material didàctic elaborat pel Servei d'Educació Ambiental, treballarà els temes proposats: l'aigua, l'energia, els materials escolars, la neteja, els materials estructurals i les persones.

Un monitor donarà suport i assessorament a l'activitat en els moments més conflictius, si el mestre ho creu convenient. Es contarà també amb el suport d'un especialista en arts plàstiques.

Després de treballar tots els aspectes i un cop analitzats els resultats de les activitats i esperant un canvi d'actitud favorable, respecte a l'escola i al medi, per part, de tota la

comunitat escolar, el grup d'animació conclourà amb una festa.

Una altra activitat nova a destacar és "PENSEM EN ELS ARBRES. Campanya per a la utilització de paper reciclat a l'escola", que implica el compromís, per part dels centres, de realitzar una recollida selectiva de vidre, paper



i piles. Al mateix temps es realitzarà tot un conjunt d'activitats entorn a aquest tema: debats, tallers... i es començarà a utilitzar paper reciclat en totes les activitats del centre.

Mitjançant l'activitat "LA CIUTAT I ELS POBLES, DUES REALITATS DIFERENTS", la qual s'ofereix també per primera vegada el present curs, els alumnes de la part forana podran acudir a l'Aula d'Estudis Urbans per fer un estudi comparatiu sobre el funcionament i la dinàmica del seu poble i d'una ciutat: Palma. Estudiaran temes com: els residus, l'energia, els transports, la cultura, les institucions...

Des d'aquestes pàgines no ens resta més que felicitar l'equip responsable d'aquests programes i en certa manera felicitar també a tots els ciutadans de Palma, ja que després de deu anys de la creació del DDE, podem afirmar que tot i els canvis que ha sofert la regidoria d'Educació i els que ha sofert el mateix Ajuntament, el DDE ha consolidat una manera de treballar sèria i coherent, que sens dubte ha jugat i segueix jugant un paper important en la renovació pedagògica dels centres educatius de Palma □

OFERTA D'ACTIVITATS D'EDUCACIÓ AMBIENTAL PER AL CURS 1992/93

ACTIVITAT	NIVELL EDUCATIU	LLOC REALITZACIÓ
Exposició "Palma, tot això i molt més" Aula d'Estudis Urbans	Secundària obligatòria Tots els nivells educatius i públic en general	Itinerant per les escoles Castell de Bellver
Palma a vol d'ocell Fes-te amic del bosc	Secundària obligatòria Preescolar 1r. cicle d'Educació primària	Aula d'Estudis Urbans Aula d'Estudis Urbans
Descobrir la natura a Bellver Bellver, un balcó sobre Palma	2n. i 3r. cicle d'Educació primària 3r. cicle d'Educació primària i 1r. cicle d'Educació secundària	Aula d'Estudis Urbans Aula d'Estudis Urbans
La façana marítima de Palma L'aigua a Ciutat	3r. cicle d'Educació primària i 1r. cicle d'Educació secundària Secundària obligatòria	Port de Palma (Itinerari en barca) Estació de cloració d'Emaya situada a Lloseta
La Depuradora	Secundària obligatòria	Depuradora d'aigües residuals núm. 2
Forn d'incineració de Son Reus Conèixer els embassaments	Secundària obligatòria 3r. cicle d'Educació primària i Educació secundària Educació secundària	Abocador de Son Reus Embassaments
Centre d'Interpretació del medi (Esportes) Pensem en els arbres Viure l'escola La ciutat i els pobles, dues realitats diferents	Educació primària Educació primària Secundària obligatòria	Centre d'Interpretació del medi (Esportes) Als centres escolars Als centres escolars Aula d'Estudis Urbans

PROJECTES DE TREBALL DINS L'AULA

Globalització d'aprenentatges al col·legi públic "Es Pont"

La globalització dels aprenentatges, és un tema de reflexió i pràctica educativa que torna a estar d'actualitat amb l'inici de la Reforma Educativa.

No obstant, si analitzam la pràctica educativa ens trobam amb diferents models de globalització.

La més generalitzada és la que fa coincidir les distintes matèries disciplinàries per tractar un determinat tema, realitza per tant un procés sumatori.

La globalització per interdisciplinarietat parteix de l'interès dels professors per coordinar-se, amb l'objectiu que els alumnes descobreixin que els diferents temes estan relacionats. Malgrat tot cada professor segueix donant la seva visió del tema i l'estudiant segueix sumant informacions de diferents àmbits.

La globalització com estructura psicològica de l'aprenentatge parteix de l'enfocament constructivista de l'aprenentatge i procura que aquest sigui significatiu, és a dir que prefereix connectar i partir del que l'alumne ja sap per després passar a investigar i descobrir nous coneixements. A diferència de les anteriors concepcions, l'aspecte més important no és el contingut que s'ensenya sinó les seqüències d'aprenentatge i les relacions entre alumnes i entre el professor i l'alumne.

L'Escola Pública "Es Pont" va iniciar en el curs 1989/90 una experiència de "Projectes de treball dins l'aula" la qual s'emmarca en aquesta darrera concepció "globalització com estructura psicològica".

QUÈ ÉS UN PROJECTE DE TREBALL?

Hem tingut l'oportunitat de parlar amb l'equip de professors que duu a terme

l'experiència, els quals ens han explicat que per a ells el **Projecte** és el tractament d'unitats temàtiques elegides lliurement pels alumnes i tractades mitjançant una metodologia globalitzadora emmarcada en la teoria constructivista de l'aprenentatge, entesa aquesta no com una acumulació de matèries o interdisciplinarietat sinó com una estructura psicològica de l'aprenentatge.

El principal objectiu que es plantegen és que l'alumne aprengui a aprendre, és a dir, que adquireixi un mètode d'aprenentatge que li pugui ésser útil per a qualsevol tipus de coneixement pel que senti curiositat i desitgi investigar.

El **Projecte de treball**, -ens segueixen explicant-, compleix tots els requisits per tal que l'aprenentatge que realitza el nin sigui un aprenentatge significatiu, és a dir que partint dels coneixements que el nin ja té i mitjançant l'organització de la informació, cercada per ell mateix i pel professor, es dona solució als interrogants plantejats, reorganitzant així el seu coneixement del món, traslladant aquests coneixements a altres situacions, descobrint els processos que l'expliquen i millorant la seva capacitat d'organització i de memòria comprensiva.

EL DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

L'experiència es realitza a tots els cursos, des de preescolar 4 anys fins a 5è d'EGB, i en tots els casos es realitzen les mateixes fases per al desenvolupament del projecte, malgrat el grau d'organització i la dificultat vagi en augment quan es tracta dels cursos superiors.

El procés s'inicia amb l'elecció, per part dels alumnes, del projecte a realitzar a partir de

les propostes presentades i argumentades per ells mateixos. Després, amb les aportacions de tota la classe es va confeccionant una relació de tot el que saben sobre el tema seleccionat i de tot el que volen saber. Seguidament fan una llista dels llocs o de les persones on poden trobar informació, la qual, després d'esser recollida, es classifica i tractada segons les seves característiques (bibliogràfica, audiovisual, entrevistes...)

A partir de les qüestions que els infants "volien saber" s'elabora el guió de la publicació que cada un dels nins realitzarà sobre el tema, la qual s'anirà completant amb la informació rebuda de les distintes fonts.

Les informacions rebudes són comparades amb les que tenien inicialment, de manera que els alumnes descobreixen fàcilment si el que ells ja sabien, o creien saber, abans d'iniciar l'activitat coincideix amb els nous coneixements apresos.

D'aquesta manera es van modificant els esquemes de coneixement, fet que es produeix quan es crea una certa contradicció entre els coneixements que l'infant tenia prèviament i els nous coneixements aportats.

Així mateix la informació rebuda és analitzada per saber si és vàlida i per delimitar el que és important del que és accessori. Una vegada tractada la informació es dona res-

posta als interrogants que s'havien formulat sobre el tema.

L'organització del treball pot variar, ja que depèn de les característiques del grup i del nivell de que es tracti. Generalment es combina el treball en gran i petit grup amb el treball individual. La tasca de contestar les preguntes a partir de la informació seleccionada, per exemple, es pot realitzar, segons els casos, amb dinàmiques diferents.

EL PAPER DEL PROFESSOR

Per a la realització d'un **projecte**, tant l'alumne com el professor han de desenvolupar un paper totalment actiu i investigador. Són els alumnes els que proposen el **projecte**, es parteix dels seus coneixements previs i del que desitgen saber. Són ells els qui han de donar idees per aconseguir la informació i els qui amb l'ajuda dels amics i familiars l'han d'aconseguir. Són ells els que mitjançant el tractament de la informació aconseguida donaran respostes als interrogants inicials i aniran organitzant el treball. Totes les seves idees i observacions seran escoltades i apuntades, el professor les ha de saber captar i organitzar, utilitzant-les en el moment adequat.

El professor, és, per tant, un catalitzador i creador de conflictes, al mateix temps que és



l'organitzador de les diferents reaccions que es van produint a la classe i el coordinador de les diferents activitats. Per altre banda, assumeix el paper de socialitzador de reaccions i descobertes i sense esperar respostes genials dels alumnes, sap convertir en genials les aportacions individuals amb la qual cosa afavoreix el sentiment d'autoestima de tots els seus alumnes.

METODOLOGIA

Per tal que l'aprenentatge sigui realment significatiu, ens explica Maite Sbert, directora del centre, són imprescindibles unes determinades condicions de classe. L'ambient ha d'esser relaxat, on sigui possible la diversitat d'activitats amb un horari flexible que faciliti l'adquisició d'hàbits d'autonomia. Cada setmana s'han de realitzar reunions de classe i és imprescindible que es valori la tolerància, la capacitat d'escoltar als demés, la paciència, el bon humor...

Les activitats, producte del **projecte**, han d'estar d'acord amb les necessitats de cada alumne i del grup, de manera que sigui possible que cada infant vagi avançant a mida de les seves possibilitats.

És important també afavorir activitats amb resposta divergent, respectant la varietat de treballs i possibilitant la realització de projectes paral·lels.

El cos humà, el koala, les tortugues, l'interior de la terra, les pedres, les tendes de

campanya... són alguns dels **projectes** que han realitzat els alumnes de l'Escola Es Pont. Per realitzar-los han planificat, estructurat, revisat, classificat, analitzat, comparat, relacionat, elaborat, avaluat... en definitiva, han après a treballar i a adquirir destreses cognitives aplicables a distintes situacions.

LA FORMACIÓ DELS PROFESSORS

Per a la realització de l'experiència el professorat de l'Escola Pública Es Pont han dissenyat un pla de coordinació-formació molt complet. Quinzenalment es reuneixen tots els professors implicats per tractar aspectes metodològics, organitzatius i de formació. A les reunions de Cicles (de periodicitat setmanal) es tracten els temes que d'una manera més directa fan referència als nivells corresponents. Així mateix l'Escola, amb l'ajuda de distintes institucions, organitza habitualment cursos de formació del professorat com és el cas dels que varen organitzar durant el curs passat "Aspectes generals sobre metodologia de projectes" i "L'avaluació als projectes de treball". Un altre aspecte important són les visites a escoles de Barcelona que algunes mestres han realitzat per tal de conèixer altres experiències similars. Destaca, per acabar, la tasca d'elaboració de documents realitzada per l'equip de professors tals com pautes de seguiment del **projecte**, d'objectius/avaluació... que ens confirmen la professionalitat amb que s'està realitzant l'experiència □

FITXA TÈCNICA

Experiència: Projectes de treball dins l'aula

Centre educatiu: Col·legi Públic "Es Pont"

Localitat: Palma.

Nivells educatius: De preescolar 4 anys fins a 5è d'EGB

Nombre de participants: 147 alumnes i 7 professors.

Curs d'inici de l'experiència: 1989/90

Activitats més importants: Globalització d'aprenentatges basada en la perspectiva psicològica constructivista.

Filosofia 6/16. UNA NOVA MANERA D'APRENDRE A PENSAR. Els ALUMNES DEL COL·LEGI PÚBLIC DE SANT JORDI TREBALLEN LA FILOSOFIA DES DELS PRIMERS CURSOS D'EGB.

Parlar de filosofia a l'àmbit escolar, encara avui, és parlar d'una Ciència poc important, que no sabem molt bé per què serveix i que està reservada als alumnes dels darrers cursos de BUP i de COU.

Acostumats a aquest conformisme d'alumnes, pares i fins i tot de filòsofs i d'administradors, ens ha sorprès agradablement l'aparició de programes educatius i associacions de professionals que reconeixen la importància que ha de tenir l'ensenyament de la filosofia en el sistema educatiu.

FILOSOFIA 6/18

Una de les experiències més importants i que de cada dia té més ressò a les nostres illes, és el programa Filosofia 6/18.

Les primeres passes d'aquest programa les va donar ara fa vint anys, Matthew Lipman, Cap del Departament d'Educació General del Col·legi Universitari de Ciències Farmacèutiques i Professor de l'Universitat de Columbia (Nova York).

Amb la seva pràctica docent, Lipman constatava dia a dia, que els seus alumnes no disposaven de les habilitats de raonament necessàries per poder seguir amb aprofitament un curs superior de filosofia. La recerca de solucions va esser agosarada i el conduí a l'elaboració d'un programa d'iniciació a la filosofia que fa arribar aquesta ciència als infants de més de sis anys.

Simultàniament amb la publicació dels fonaments del seu programa -"Philosophy in the class room" ens presenta els trets pedagògics del seu sistema i "Growing up with

philosophy" les seves bases filosòfiques- Lipman ha elaborat materials didàctics, fins aleshores inexistents i que són fonamentals per a l'aplicació del programa. La primera novel·la publicada fou "Harry" (traduïda al català amb el títol "Aristòtil Mas") l'any 1974. Està adreçada a infants de 10 i 11 anys i proporciona els instruments bàsics del raonament (tècniques de pensament crític, lògica formal i informal) que l'alumne anirà aplicant als diversos camps de coneixement.

Entre 1976 i 1981 es publiquen les restants novel·les que integren el currículum del programa Filosofia 6/18, a més a més dels manuals per al professor que acompanyen cada novel·la.

A les nostres illes el programa es va començar a experimentar fa tres anys i actualment es realitza a 8 centres d'EGB i a 4 de BUP.

L'EXPERIÈNCIA DE SANT JORDI

El Col·legi Públic de Sant Jordi, va esser un dels primers en assumir el programa com a Projecte Educatiu. Per conèixer la seva experiència hem parlat amb Pere B. Morey, director del centre.

L'escola de Sant Jordi -ens diu Pere B. Morey-, es va plantejar treballar la filosofia a l'escola, gràcies als contactes del professorat amb na Carme Ripoll, la qual va impulsar la creació d'un grup de treball sobre filosofia 6/18 al Centre de Professors de Palma(CEP) i que actualment és la coordinadora del programa a Mallorca.

Les primeres activitats escolars es dugueren a terme durant el curs 1989/90 al cicle superior i simultàniament s'iniciaren una sèrie de xerrades per als professors del centre a càrrec d'Eulàlia Bosch (coordinadora del Programa al Principat) i de Carme Ripoll.

Els professors s'anaren incorporant progressivament al grup de treball del CEP i es va començar a valorar la possibilitat de fer extensiva l'experiència a tot el centre.

D'aquesta manera el Pla de Centre del curs 90/91, recollia el projecte com a un objectiu prioritari de l'escola i s'iniciaren les sessions de filosofia de 4rt. a 8è. d'EGB. Durant el present curs escolar s'ha incorporat 3è. curs, mentre que el cicle inicial s'incorporarà tan aviat apareguin publicats en català els materials didàctics adients.

LES SESSIONS DE FILOSOFIA

El programa defuig la memorització de conclusions de pensadors i experts i pel contrari fomenta que els infants reflexionin, comparin, contrastin, qüestionin, formulin hipòtesis, observin, mesurin, comprovin... i en definitiva, aprenguin a pensar per si mateixos.

A les sessions, -ens explica el director-, els infants treballen amb una novel·la ("Pimi" o "Aris" segons els cursos) adaptada a les edats dels alumnes. El protagonista és un nin al qual li passen coses i es planteja situacions que qualsevol nin de la seva edat es podria plantejar, amb l'objectiu de donar peu a un procés de discussió que segueixi unes pautes de raonament.

Després de llegir un fragment de la novel·la, els infants, d'una manera voluntària, van indicant qüestions que els han cridat l'atenció, amb les quals es confecciona un llistat. Seguidament, argumenten per què han destacat aquests aspectes, la qual cosa suposa una primera passa cap al raonament i dona peu a la discussió dels diferents punts de

vista. Aquest procés, a vegades, és reforçat amb una sèrie de propostes d'activitats per part del mestre, que ajuden als infants a no perdre de vista l'objectiu de la discussió i en moltes d'ocasions l'ajuden a entendre determinades situacions conflictives, plantejades en el transcurs de la discussió.

El professor Lipman destaca la importància dels debats a classe indicant que "*gràcies a la pràctica continuada de fer judicis, els estudiants a les classes de Filosofia per Nens comencen a pensar de forma més sofisticada i més responsable, per què el seu pensament és autocorrectiu, sensible al context i basat en criteris quan jutja*".

Tots els alumnes, i de manera correlativa, són secretaris d'una sessió i en realitzen l'acta una vegada que aquesta a finalitzat, la qual és llegida al principi de la següent sessió pel nou secretari de torn. Això suposa un exercici de síntesi i de claredat, ja que el resum no és llegit per qui l'ha redactat i, a més a més, ha d'esser entès i acceptat per tot el grup classe.

ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES ENTORN DE LA FILOSOFIA

L'inici de les sessions de filosofia han suposat un important canvi per la vida escolar de Sant Jordi, la formació i l'experiència que els mestres han adquirit dona els seus fruits més enllà de l'hora de filosofia i enriqueix tota l'activitat escolar.

Aquest fet i la forta motivació que el programa ha suposat per als alumnes ha provocat l'organització d'un conjunt d'activitats complementàries entorn al projecte.

Exposicions de dibuixos dels protagonistes de les novel·les, treballs de llenguatge i de plàstica relacionats amb el tema són algunes de les que s'han realitzat, però la més important és l'intercanvi entre alumnes i professors amb l'escola de Ca'n Puig de Banyoles que es va iniciar ja fa dos cursos escolars, coincidint amb

l'inici de les sessions de filosofia. Els dos centres realitzen el mateix programa i, per tant, els materials i les experiències fruits de l'intercanvi enriqueixen el treball comú.

ORGANITZACIÓ

A nivell organitzatiu -segons el nostre interlocutor- la pràctica de la filosofia a l'EGB planteja una sèrie de problemes. Entre d'altres destaca el fet que la filosofia no sigui una matèria curricular i, per tant, les hores per realitzar les sessions s'han de treure d'altres matèries; l'indispensable pla de formació del professorat i la necessitat de fer grups reduïts (dividir al grup classe en dos subgrups) a l'hora de realitzar les sessions. Aquests i d'altres problemes s'han resolt a l'escola de Sant Jordi gràcies a la col.laboració del professorat del centre així com al suport que ha suposat la coordinació amb altres experiències similars a través de grups de treball i seminaris.

LA FORMACIÓ DELS MESTRES

El director, ens explica que el Claustre de Professor de Sant Jordi, combina diversos recursos per a la seva formació. El primer i més proper a la realitat de la classe és el departament. Aquest està format per tots els

mestres que donen classes de filosofia, es reuneix cada quinze dies per discutir qüestions metodològiques, revisar i analitzar les actes que de les sessions fan els mestres o bé realitzar sessions de discussió de fragments dels mateixos llibres que utilitzen els infants, ja que sense una vivència personal de les situacions a les que s'han d'enfrontar els alumnes, és difícil dirigir i moderar una sessió.

El grup de treball, que fins el curs passat va tenir el suport del CEP, i per aquest curs espera tenir-lo, permet la coordinació entre les distintes escoles de Mallorca que realitzen l'experiència i és el marc idoni per a l'intercanvi i la programació d'actuacions.

Les Jornades de Formació, a nivell de Països Catalans, són el tercer recurs formatiu i constitueixen el punt de discussió i reflexió teòrica del programa.

PROJECTES DE FUTUR

L'escola de Sant Jordi, convençuda, per pròpia experiència, de la importància de l'ensenyament de la filosofia a l'EGB, creu necessari que l'administració reconegui i potencii el projecte per tal de solucionar els problemes organitzatius, de coordinació i de



formació que actualment pateixen els professors i els centres que inicien aquesta aventura.

En Pere, deixant els entrebanys propis del quefer innovador, per acabar, ens conta, il·lusionat, el projecte d'exposició artística itinerant que estan preparant a nivell de Països

Catalans i que comptarà, entre d'altres, amb la participació dels pintors Miquel Barceló i Xavier Mariscal.

L'exposició, que esperam que prest sigui una realitat, visitarà Mallorca i permetrà que tant infants i professors, com públic en general, visquin activament l'experiència de la filosofia 6/18 □

— FITXA TÈCNICA —

Experiència: Filosofia 6/18

Centre educatiu: Col·legi Públic de Sant Jordi

Població: Sant Jordi (Palma)

Nombre de participants: 6 mestres i 155 alumnes

Nivell educatiu: de 3r. a 8è d'EGB

Data d'inici: Curs 1989-90

Activitats més importants: Sessions de filosofia, exposicions, intercanvis...

Col·laboracions: Centre de Professors de Palma (grup de treball). Distintes administracions han concedit beques individuals per a formació dels professors.

LA LLENGUA CATALANA A L'E.G.B. AMB LA METODOLOGIA MÉS AVANÇADA

Tot un sistema d'aprenentatge fet per autors mallorquins pensant en les necessitats pedagògiques de les nostres escoles.

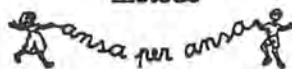
Antoni Artigues
Ramon Bassa
Miquel Cabot
Ramon Díaz
Joan Lladonet
Immaculada Pastor
del Seminari de
Didàctica del Català
ICE-CENC.

Demani més informació a les bones llibreries o directament a les nostres oficines.

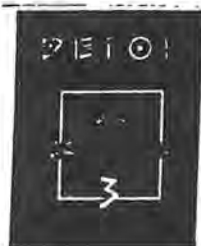
editorial
MOLL
Torre de l'Ànima, 4. Apartat 142
Tels. (971) 72 41 76 - 72 44 72
07001 Palma de Mallorca



Per al primer curs del cicle inicial, recordi el nostre conegutíssim mètode



CICLE INICIAL



CICLE SUPERIOR

EXPERIÈNCIES EDUCATIVES

L'ATENCIÓ ESPECÍFICA DE NINES I NINS GITANOS EN EL C.P. d'EGB "INFANTE DON FELIPE" DEL MOLINAR: UNA EXPERIÈNCIA D'ESCOLA DEMOCRÀTICA

Els recents aconteixements en els països de l'Est d'Europa han duit a la primera pàgina dels diaris el tema de les ètnies. Un dels exemples més dolorosos és el del conflicte iugoslau que enfronta serbis i croats.

Paral·lelament, alguns ciutadans de l'occident més civilitzat, demostren la seva superioritat agredint els suposadament més dèbils: estrangers amb aspecte magrebí, homes amb pintes que no consideren prou masculines, vells, joves i al·lotes amb aspecte de drogodepenents, etc. Segons els sociòlegs, l'onada de xenofòbia i racisme que s'està donant a Europa en aquests moments no té precedents des d'abans de la II Guerra Mundial.

L'escola, com a institució immersa en un context social determinat, està molt influenciada per aquest estat de coses i alhora exerceix una influència sobre el mateix. I és que l'escola mai no és neutral: o ajuda les persones i col·lectius que hi assisteixen a superar progressivament els seus problemes i conflictes o bé contribueix que aquests s'agreugin.

L'assistència de nins i nines de raça gitana al CP "Infante Don Felipe" s'ha donat sempre de forma natural perquè El Molinar és un barri on tradicionalment hi han viscut grups de persones gitanes. El fet que la majoria de famílies d'aquest grup visquin en situacions d'extrema pobresa i les implicacions escolars i personals que això suposa, varen dur a elaborar un pla d'atenció específica per aquest col·lectiu.

Des dels seus inicis el pla d'atenció específica per a la població gitana és una tasca conjunta entre diversos professionals i entitats que treballen en el Molinar.

Un dels aspectes més característics d'aquest pla és que juntament amb les

professores i professors del centre- hi participen diversos professionals, entitats i associacions. El Director del centre -en Biel Ferrà- ens explica que l'Associació de Veïns hi va participar des del primer moment, i que el Grup d'Acció Social de la parròquia i el Club d'Esplai del Molinar recolzen aquesta iniciativa. També destaca la col·laboració de l'Associació de Pares d'Alumnes i de diverses associacions gitanes, especialment la "Asociación Balear para el Desarrollo Gitano".

Per altra banda, el pla s'emmarca en un acord de col·laboració entre el Ministeri d'Educació i Ciència (MEC) i l'Ajuntament de Palma per a la integració de nins gitanos en centres escolars. El MEC dóna beques per a la compra de llibres i pel menjador i aporta una professora de suport per a minories ètniques. L'Ajuntament de Palma també atorga beques i, a més, aporta una assistenta social i una treballadora familiar que col·laboren estretament en tot el seguiment de l'escolarització i organitzen programes concrets, sobretot de tipus higiènic-sanitari i d'integració social. També els professionals del centre de salut del Molinar col·laboren en el pla.

L'atenció específica en els aspectes acadèmics

Parlam amb el director del centre, de la integració acadèmica dels nins i nines del programa. Ens explica que en principi estan escolaritzats normalment i que són els professors tutors els que detecten els alumnes amb necessitats educatives especials que hi ha a la seva classe.

Un cop detectades aquestes necessitats, el departament d'orientació del centre dóna el suport necessari per fer la valoració dels casos individuals i per dur a terme el programa de recolzament adient. La professora de recolzament de minories ètniques -moltes vegades en col·laboració amb la professora de



recolzament per a alumnes amb necessitats educatives especials- col.labora molt estretament i directament amb els professors-tutors en el desenvolupament del programa.

Ara estan prou contents perquè alguns dels alumnes que començaren en el nivell de pre-escolar ja estan en el Cicle Inicial i tenen un nivell normal. El problema més greu el presenten els que comencen l'escolarització tard. Amb els més petits, es troben amb alguns problemes d'hàbits en el preescolar, però que es van superant progressivament.

Juntament amb un inici primerenc de l'escolarització, una de les seves majors preocupacions en aquests moments és aconseguir que acabin l'escolaritat obligatòria. Dins la cultura gitana l'edat adulta comença aviat i, per experiències d'altres centres, saben que els 12 anys són una edat crítica tant pels nins, que comencen a ajudar el pare en la venda ambulat o en la recollida de deixalles, com per les nines que cvada cop més, assumeixen les tasques de cura de la casa i dels germans.

El treball en racons: una experiència premiada per la "Asociación Balear para el Desarrollo Gitano"

En el Cicle Inicial hi havia un grup d'alumnes -païos i gitanos- que presentaven un baix nivell de maduresa. Aquesta situació va dur a plantejar als seus professors la necessitat d'adaptar el programes escolars.

La metodologia que consideraren més adequada fou la del treball en racons ja que permet treballar en grups oberts i flexibles i, a més, presenta, entre altres, els següents avantatges: promou el desenvolupament de l'autonomia personal; possibilita que els nins elegeixin entre diferents treballs; implica el respecte d'hàbits i normes com recollir el material, acabar els treballs i respectar els torns, etc. S'organitzaren diversos racons que responien a les necessitats més destacades dels alumnes: biblioteca, audició, puzzles, invents, pintura, etc. L'experiència ha donat bons resultats, tant des d'un punt de vista estrictament acadèmic com en el camp de l'autonomia personal i dels hàbits i com-

portaments. En la memòria de l'activitat, les tres professores que la dugueren a terme -V. Villena, L. Sampol i A. Ferrer- afirmen: "Los primeros días hubo un rechazo hacia la escuela ya que se veían obligados a seguir unas normas, realizar unas actividades ... ambientes muy diferentes al de su vida cotidiana. (...) Con esta metodología conseguimos un cambio radical en la actitud inicial de los niños, cesaron los llantos, quejas ... pudiendo observar demandas para poder trabajar en los rincones"

Igualment, aquestes professores consideren que l'experiència els va ésser molt valuosa personalment des d'un punt de vista professional i vivencial: "También nosotras, profesoras, nos hemos sentido a gusto trabajando de esta manera, hemos roto la monotonía de las aulas de apoyo, y en interacción con los niños la motivación ha sido mutua, nos hemos preocupado por buscar nuevas alternativas, técnicas, materiales, estrategias ... (...) Hemos visto que trabajando en equipo la "angustia" que puede llegar a sentirse con estos niños que avanzan tan lentamente su aprendizaje, ha quedado mermada al poder compartir trabajo, problemas, adelantos y decisiones con los otros miembros del equipo."

El programa higiènic: les dutxes

El programa de dutxes es gestiona des del Servei de Promoció Gitana de l'Ajuntament de Palma. Na Lali, que és l'assistenta social encarregada del tema, insisteix en la importància d'aquest programa per la situació en què viuen la majoria de famílies gitanes del barri. Ens explica que a les barraques és impossible la neteja ja que no hi ha la més mínima infraestructura sanitària.

S'ha fet un plantejament educatiu del programa de dutxes. Després de l'experiència d'anys anteriors, enguany s'ha volgut que entre les persones majors que ajuden els nins a dutxar-se s'hi incloguessin les mares dels infants. D'aquesta forma els nins i nines es senten més aollits, es treballen els hàbits higiènic de les

mares, etc. A més, sempre hi és present na Rosa, una al.lota que és treballadora familiar i que té cura d'ensenyar-los hàbits higiènic i, en la mesura del que és possible, detectar malalties. L'objectiu final del programa és que els nins i nines aprenguin l'hàbit de dutxar-se per si mateixos.

Les mares que col.laboren també es poden dutxar, i rentar els seus fills petits. Així mateix poden utilitzar la rentadora. Enguany participen en el programa de dutxes 18 nins i nines de 4 a 13 anys (pentanyents a sis famílies), 4 mares i la treballadora familiar.

A més, totes les famílies que participen en aquest programa es beneficien d'un control i seguiment sanitari adreçat principalment al control de les vacunes i de les mancances alimentàries.

El menjador escolar

El menjador escolar té una importància cabdal en el marc d'aquesta experiència per diverses raons. Per una banda, assegura una part de l'alimentació diària; per altra, l'assistència a les classes del capvespre. Igualment el menjador és un lloc idoni per a l'educació d'hàbits alimentaris i de comportament.

La presidenta de l'Associació de Pares d'Alumnes ens explica que enguany, durant el temps lliure que queda entre l'horari escolar i el de menjador, organitzen diverses activitats esports, jocs, plàstica, etc.-, amb la col.laboració de la "Asociación Balear para el Desarrollo Gitano".

Valoració i perspectives de futur

La valoració que fan de l'experiència les persones amb les quals hem contactat per fer aquest reportatge és positiva. El director del centre ens explica la gran importància que té el plantejar-se uns objectius assolibles i mesurables. Ells, des d'un principi, han estat molt pragmàtics. Per això els va ajudar molt l'experiència del CP del Coll de'n Rebassa ja que -gràcies a ella-, des del començament, ja

saberen els problemes més importants que haurien d'afrontar i així, d'alguna manera, els varen poder prevenir.

Les dues fites a aconseguir inicialment eren que els nins i nines assistissin a escola habitualment i que ho fessin en bones condicions higièniques. També es varen plantejar de tenir tota la documentació dels infants i que aquests tinguessin el material

escolar que necessitessin. I ho han anat aconseguint.

Si les coses segueixen el seu curs com fins ara, segueix dient en Biel Ferrà, estam en camí d'una bona resolució. En aquests moments el seu objectiu més important és evitar els abandonaments escolars abans d'acabar l'escolaritat obligatòria □

— FITXA TÈCNICA —

“ **Experiència:** Atenció específica de nines i nins de raça gitana.

“ **Centre educatiu:** Col·legi Públic d'EGB “Infante Don Felipe”. Aquest centre té un total de 614 alumnes, 38 professors i 27 unitats de Preescolar i d'Educació General Bàsica. També té 2 unitats d'Educació Especial.

“ **Població:** Es Molinar (Palma)

“ **Beneficiaris:** 53 nines i nins de raça gitana.

“ **Data d'inici:** Curs 1989-90.

“ **Activitats més importants:** Recolzament escolar, neteja personal, menjador i seguiment higiènic-sanitari.

“ **Col·laboracions:** Associació de Veïns, Grup d'Acció Social, Centre de Salut, Centre de Serveis Socials i Club d'Esplai de la barriada; associacions gitanes i especialment la “Asociación Balear para el Desarrollo Gitano”; Associació de Pares d'Alumnes del centre; Ministeri d'Educació i Ciència; Ajuntament de Palma.

LA PRÀCTICA PSICOMOTRIU A LES ESCOLES D'INFANTS DEL PATRONAT MUNICIPAL DE PALMA.

EXPERIÈNCIA DE FORMACIÓ-ACCIÓ EN PSICOMOTRICITAT

Tots nosaltres hem utilitzat moltes vegades la paraula "psicomotricitat" sense saber molt bé el que vol dir. Ens sembla que els professionals de l'ensenyament la relacionen amb activitats corporals tipus gimnàstica quan es refereixen als més petits (de zero a sis anys).

L'aparent simplicitat del terme, sumada a la poca importància que socialment es dona a l'educació a les primeres edats, ens fa restar importància al que puguin fer els infants que treballen aquest aspecte.

Malgrat tot, de cada cop són més les escoles que inicien un projecte d'educació psicomotriu, van en augment els cursos de formació per a professors que s'anuncien amb aquest nom i fins i tot en algunes ocasions hem sentit a metges i psicòlegs, parlar de la psicomotricitat com a solució a diverses problemàtiques dels infants.

Tot plegat ens sembla motiu suficient com per esbrinar el que hi ha darrera aquesta pràctica educativa que les escoles més innovadores comencen a implantar.

Amb aquest motiu hem seleccionat una experiència prou significativa ja que abarca quatre escoles d'infants i a més a més destaca per incloure dins el mateix projecte la pràctica psicomotriu amb els infants i un pla de formació de les professores-especialistes.

La iniciativa es duu a terme a les Escoles d'infants Son Roca, S'Arenal, Ciutat Antiga i Santa Catalina del Patronat Municipal d'Escoles d'Infants de l'Ajuntament de Palma.

Maria Antònia Fiol, Coordinadora Pedagògica del Patronat, Maria Fortuny, Psicomotricista contractada pel Patronat des del principi de l'experiència i Herecli Portas del Centre de Professors de Palma, ens expliquen els orígens, la situació actual i les perspectives de futur.

Abans d'entrar en detalls, Maria Fortuny ens situa, en el concepte d'Educació Psicomotriu "Es una forma de treballar, una pràctica educativa que es basa en l'activitat corporal i que pretén el desenvolupament total-integral del nin-a, és a dir que té en compte totes les seves capacitats: les motrius (moviments equilibri, velocitat...), les afectives (emocions, sentiments, conflictes...) i les intel·lectuals (com relaciona, com reflexiona, com resol els problemes...). Aquesta educació afavoreix l'expressivitat psicomotriu de l'infant, la fa evolucionar i s'ajusta al seu procés maduratiu".

ELS INICIS

La intenció de començar l'Educació Psicomotriu -ens diu Maria Antònia Fiol- la formularen les quatre escolletes, però va ser la de Son Roca que a la primavera de 1989 inicià els tràmits per aconseguir un local, material i una psicomotricista per al curs 1989/90.

ELS INICIS

L'APA de Son Roca es brindà d'entrada a finançar aquesta activitat i les coordinadores començaren a fer gestions amb el Centre de Professors de Palma per aconseguir cursos de formació en Psicomotricitat per a les mestres.

El Patronat Municipal d'Escoles d'Infants va assumir aquesta demanda i va elaborar un projecte on es contemplava la progressiva implantació de la psicomotricitat a les quatre escoles a més a més de la formació de les mestres.

D'aquesta manera durant el curs 1989/90, s'iniciaren les sessions de Psicomotricitat a l'escola de Son Roca sota la direcció de Maria Fortuny. Simultàniament començava el procés formatiu amb l'organització de cursos per part del Patronat Municipal amb la col.laboració de l' Institut de Ciències de l'Educació , el Centre de Professors de Palma, l'Escola Municipal d' Expressió i Psicomotricitat de Barcelona i la Direcció General de Renovació Pedagògica. Així mateix un grup de mestres de cada una de les escoles assistien com a observadores a les sessions que es realitzaven a Son Roca.

EL MÈTODE

El mètode que han escollit és el de Bernard Aucouturier, el qual entén que la pràctica psicomotriu està adreçada essencialment al nin, perquè en ell es troba la plenitud de "l'expressivitat psicomotriu". Això vol dir que el nin és l'únic ser en què es dona la unió entre l'estructura motriu, l'estructura afectiva i les possibilitats cognitives

L'infant es comunica, es manifesta, mitjançant el moviment. Amb ell expressa les seves necessitats, els seus desitjos, els seus estats d'ànim. A mida que creix i fins els 7-8 anys, aquest ésser impulsiu que és el nin, s'expressa d'una manera global, no pot conèixer si no toca, sent i actua alhora.

Perquè entenem el nin com un tot -ens manifesten- i no com un ser fraccionat, ens decidírem a treballar l'Educació Psicomotriu a l'escola i concretament amb el mètode de B. Aucouturier.

LES SESSIONS DE PRÀCTICA PSICOMOTRIU

La sala de psicomotricitat -ens explica Maria Fortuny- té tres espais clarament diferenciats i ocupats per uns objectes o materials concrets: l'espai sensoriomotor (espatlles, matalassos, tobogans, bancs, barra d'equilibri...), l'espai afectiu, emocional o del joc simbòlic (teles, mocadors... per disfres-sar-



se, coixins amb formes de construccions...) i l'espai de la representació o de la distanciació (peces de fusta que guarden una relació lògica entre elles per fer construccions, pissarra...).

La Psicomotricista -continua dient na Maria- intervé en aquests espais de forma específica, donant seguretat i afavorint les experiències motrius en l'espai sensoriomotor, fent evolucionar l'espai simbòlic i Interrogant oportunament el nin a l'espai de la representació.

CURS ANUAL D'EDUCADORS EN LA PRÀCTICA PSICOMOTRIU

Les necessitats detectades a les escoles on es duu a terme aquesta iniciativa i en general a totes les escoles d'infants, va provocar que en el marc de les col.laboracions entre el Centre de Professors i l'Ajuntament de Palma es concretés un programa de formació en la pràctica psicomotriu, adreçat tant a mestres del Patronat Municipal com a ensenyants de tot l'àmbit de l'educació infantil.

Herecli Portas, del Centre de Professors, ens explica que aquest programa s'inicià el curs 1990/91 amb sessions de sensibilització i es culminarà amb el curs anual de 220 hores i que està adreçat tant a mestres del Patronat Municipal com a ensenyants de tot l'àmbit de l'educació infantil.

El contingut del curs -afegeix el nostre interlocutor- contempla les tres vessants de la formació d'un psicomotricista: personal, teòrica i pedagògica. El professorat és el de l'Escola Municipal d'Expressió i Psicomotricitat de Barcelona amb la col.laboració del professorat adscrit a la Universitat de les Illes Balears per impartir la formació teòrica.

La supervisió pedagògica és responsabilitat de Katy Homar, Directora de l'Escola Municipal d'Expressió i Psicomotricitat

de Barcelona i la científica a càrrec de B. Aucouturier, President de l'AsEEFoPP, Director del Centre d'Educació Física Especialitzada de Tours i professor de l'Escola de Reeducadors de Psicomotricitat del MEN, de Tours.

VALORACIÓ DEL PROJECTE I PERSPECTIVES DE FUTUR.

Els nostres interlocutors insisteixen que aquesta línia de treball a l'aula i la formació continuada, no només es materialitza en la satisfactòria evolució dels infants, sinó també en l'entusiasme amb que és acollida l'experiència entre les mestres.

Pel que fa a les escoles d'infants del Patronat, cada curs escolar s'amplia el nombre d'escoles que realitzen la Pràctica Psicomotriu d'una manera estable i amb la dotació de material i infraestructura necessària. Mentre es continua amb el procés formatiu, que si bé no acabarà mai, ja que la formació contínua és essencial, després del curs anual es podrà comptar amb mestres especialistes a cada escola.

Per la nostra part, no podem més que congratular-nos que experiències com aquesta siguin realitzades gràcies a la coordinació entre distintes administracions, a la vegada que comptin amb la col.laboració de les entitats i institucions més prestigioses en aquest camp. Destacam aquest aspecte ja que en moltes ocasions, bé per afany de protagonisme o bé per manca intencionada de coordinació, iniciatives vàlides en un principi, no poden assolir el nivell que tots desitjaríem.

Volem destacar també, per acabar, la tasca de les professionals que han iniciat aquesta experiència de "formació-acció", ja que una vegada més ens demostren que la innovació educativa és fruit de les inquietuts i del bon fer dels nostres ensenyants □

FITXA TÈCNICA

Experiència: Pràctica Psicomotriu (Acció-Formació).**Centres educatius:** Escoles d'Infants Son Roca,
Santa Catalina, S'Arenal i
Ciutat Antiga del Patronat Municipal d'Escoles d'Infants.**Població:** Palma.**Nombre de participants:** 444 alumnes i 15 professores.**Nivell educatiu:** Educació infantil.**Data d'inici:** Curs 1989-90**Activitats més importants:** Sessions de pràctica Psicomotriu per als infants combinades amb cursos de formació per a les professores.**Col·laboracions:** -Centre de Professors de Palma
(organització conjunta del curs anual de formació).
-Escola Municipal d'Expressió i Psicomotricitat de Barcelona.
-Universitat de les Illes Balears.
-Direcció General de Renovació Pedagògica.

Muebles LA INDUSTRIAL, S.A.

ARXIDUC LLUIS SALVADOR, 33, TEL.: 750559 * ANTONI FRONTERA, 10 TEL.:
754862 * MAGATZEM: 4 DE NOVEMBRE, 12 POLIGON CAN VALERO PALMA

APARTOMUEBLE



C/. 4 DE NOVEMBRE, 8, TEL.: 297195 POL. INDUSTRIAL CAN VALERO. PALMA



LÍNIA I COLOR

Dormitori juvenil, totalment desmuntable, niu amb arca, armari i altell i altell de portes. Taula d'estudi i calaixera, per només:

171.545

LA FORMACIÓ PERMANENT DEL PROFESSORAT EN EL PROPÍ CENTRE. ELS MESTRES DE "SES QUARTERADES" ELABOREN EL PROJECTE CURRICULAR DEL CENTRE

En parlar de la reforma del sistema educatiu es sol fer referència als grans canvis estructurals que suposa, com l'ampliació de l'escolaritat obligatòria fins els 16 anys, i els canvis en les etapes i cicles educatius. Són els que requereixen esforços més espectaculars: grans inversions en construcció i adequació de centres, macroplanificacions d'equipaments i recursos humans i econòmics, etc.

Però hi ha també altres canvis que per menys espectaculars no són manco importants. La Reforma suposa petites però decidides Reformes en tots i cada un dels àmbits del sistema educatiu. I una de les més importants és la que es dona en el propi centre escolar.

Us heu demanat alguna vegada què passaria si, malgrat els grans canvis que suposa la nova Llei d'Ordenació General del Sistema Educatiu (LOGSE),

" els professors seguissin ensenyant el mateix de sempre i amb les formes de sempre?

" hi hagués molts de joves i al.lotes que en acabar la secundària obligatòria -als 16 anys- no haguessin assolit els coneixements, actituds i hàbits mínims necessaris per a una integració social i laboral?

" etc., etc.

El currículum escolar i la formació del professorat són dues de les qüestions fonamentals en les quals cal incidir per tal que la LOGSE compleixi amb l'objectiu bàsic de millorar el nivell i qualitat educativa de les ciutadanes i els ciutadans del nostre país.

L'experiència d'elaboració del Projecte Curricular de Centre (PCC) que du a terme l'equip de professors i professores del Col·legi Públic d'EGB "Ses Quarterades" de Calvià incideix en aquests dos aspectes bàsics.

Na Magdalena Ferrer, Cap d'Estudis del centre, ens explica com va néixer aquesta iniciativa:

"Havíem elaborat el Projecte Educatiu del Centre i consideràrem que la seva continuació lògica era l'elaboració del projecte curricular.

Amb la reforma educativa derivada de la implementació de la LOGSE, el Ministeri d'Educació i Ciència elabora el Disseny Curricular de Base i cada claustre de professors ha de fer el projecte curricular del seu centre".

Els inicis de l'experiència s'han de situar, per tant, en l'elaboració del Projecte Educatiu del Centre, que tingué lloc durant el curs 1989-90. Arran d'aquest fet, un petit nucli de professores i professors varen proposar de començar a treballar en el PCC. I durant el passat curs 1990-91, tots els ensenyants del CP "Ses Quarterades" iniciaren aquesta tasca. Per fer-la han rebut una ajuda del MEC de 500.000.- pessetes.

LES ACTIVITATS FETES FINS ARA.

Les primeres activitats foren de preparació. Es tractava d'entrar en contacte amb el que era el Disseny Curricular de Base i amb el que havia d'ésser el Projecte Curricular del Centre.

En primer lloc es van analitzar i discutir diversos documents sobre el tema. En aquesta fase hi va col·laborar el Centre de Professors de Palma que va enviar una persona per assessorar l'equip de mestres. El mes de novembre, Antoni Zabala -un dels especialistes que elaboraren el Disseny Curricular de Base- també va acudir al CP "Ses Quarterades" per ajudar i orientar el treball.

Un cop realitzada una primera, però crec que intensa presa de contacte individual i col·lectiva amb el tema, es va començar a treballar en el que es considera el primer aspecte que ha de contemplar el PCC: l'adequació dels objectius generals d'etapa. Per fer-ho els professors dels diversos cicles educatius treballaven en petits grups i després es passava a la discussió en el claustre. D'aquesta forma s'establiren els objectius generals del centre i els de l'educació infantil i primària.

El següent pas va ésser caracteritzar les àrees. Es tractava d'analitzar cada una de les àrees que figuren en el DCB i determinar els seus grans continguts, el tipus de tractament general que se les ha de donar, la interdisciplinarietat, la utilització de noves tecnologies, etc. Aquesta feina es va fer en petits grups de mestres de diferents cicles i després en el claustre.

LA METODOLOGIA DE TREBALL.

La metodologia de treball té una importància cabdal en tota l'experiència. Na Magdalena Ferrer ens explica que sempre hi ha una primera fase de treball en petit grup i després es passa a la discussió dels temes en el gran grup, format per tot el claustre de professors.

Un altre element a destacar és que els acords es prenen per consens i no per votació. A més, tot el treball que fan compta amb

l'assessorament d'un molt bon especialista en el tema que és el Sr. Antoni Zabala, al qual ja ens hem referit en parlar de les primeres activitats.

La dedicació a aquesta activitat és d'una hora setmanal. Un dia a la setmana, dediquen l'"exclusiva" (l'hora diària de permanència obligatòria del professorat en el centre, sense obligació docent) a aquesta experiència.

EL QUE RESTA PER FER.

La nostra interlocutora, amb una expressió entre la satisfacció i la sana peresa, diu: "Tot, just acabam de començar". Aquest curs 1991-92 han de continuar amb la caracterització de les àrees. En acabar, iniciaran el treball específic amb l'àrea d'experiències. És a dir, elaboraran el projecte curricular de l'àrea d'experiències del centre. Al final, el claustre de professors del CP "Ses Quarterades" haurà determinat, respecte d'aquesta àrea:

- " Què ensenyar?
- " Quan ensenyar-ho?
- " Com ensenyar-ho?
- " Què, com i quan avaluar?

Després del treball amb l'àrea d'experiències confien, en anys successius, poder fer el projecte curricular de les altres àrees. Consideren que, després de l'entrenament amb aquesta primera àrea, tot serà més fàcil. Per una banda ja hauran adquirit pràctica en aquest treball. Per altra, confien que la feina que en aquests moments està realitzant el MEC en la seqüenciació per cursos i cicles els podrà donar interessants pautes d'actuació.

LA VALORACIÓ DEL TREBALL

L'equip de professors valora positivament el treball fet fins ara. Però els desanima una mica

A QUIN MÓN VIUS ?

r l'assessorament d'un molt bon especialista
x en el tema que és el Sr. Antoni Zabala, al qual ja
è hem referit en parlar de les primeres
r activitats.

La dedicació a aquesta activitat és d'una hora setmanal. Un dia a la setmana, dediquen l'"exclusiva" (l'hora diària de permanència obligatòria del professorat en el centre, sense obligació docent) a aquesta experiència.

EL QUE RESTA PER FER.

La nostra interlocutora, amb una expressió entre la satisfacció i la sana peresa, diu: "Tot, just acabam de començar". Aquest curs 1991-92 han de continuar amb la caracterització de les àrees. En acabar, iniciaran el treball específic amb l'àrea d'experiències. És a dir, elaboraran el projecte curricular de l'àrea d'experiències del centre. Al final, el claustre de professors del CP "Ses Quarterades" haurà determinat, respecte d'aquesta àrea:

- " Què ensenyar?
- " Quan ensenyar-ho?
- " Com ensenyar-ho?
- " Què, com i quan avaluar?

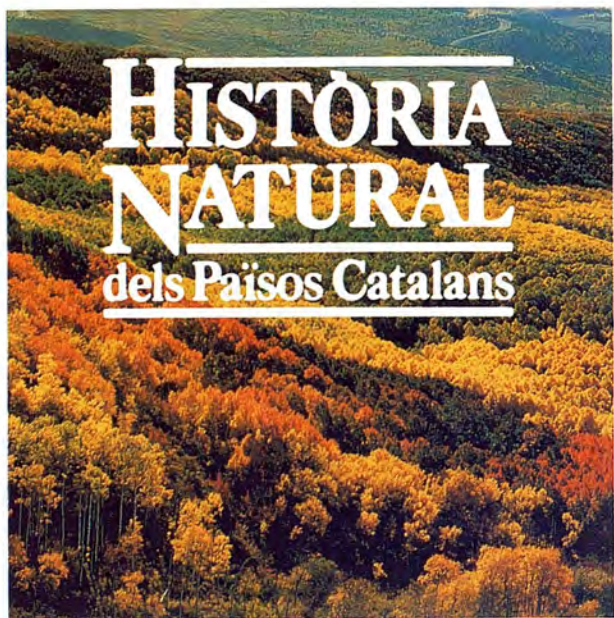
Després del treball amb l'àrea d'experiències confien, en anys successius, poder fer el projecte curricular de les altres àrees. Consideren que, després de l'entrenament amb aquesta primera àrea, tot serà més fàcil. Per una banda ja hauran adquirit pràctica en aquest treball. Per altra, confien que la feina que en aquests moments està realitzant el MEC en la seqüenciació per cursos i cicles els podrà donar interessants pautes d'actuació.

LA VALORACIÓ DEL TREBALL

L'equip de professors valora positivament el treball fet fins ara. Però els desanima una mica

deures es prenen per consens i no per votació.
A més, tot el treball que fan compta amb

ESSORAT EN EL DRODI CENTRE.



Obra inèdita de redacció col·lectiva amb aportacions de quasi un centenar de professionals de la biologia i la geologia. Un viatge inoblidable per la natura: descobrir les espècies, conèixer les famílies, saber com funciona la cadena ecològica on tots depenem de tots... En un moment de màxima mentalització envers l'entorn i la preservació dels hàbitats i les espècies, la *Història Natural* t'aportarà els fonaments per a comprendre el món on vivim i participar activament en la seva millora.



15 volums • 7.500 pàgines • 11.000 il·lustracions

AC 539 -1

Sí, desitjo que m'informin personalment sobre les obres que he senyalat amb una X

BIOSFERA

HISTÒRIA NATURAL DELS PAÏSOS CATALANS

Nom _____

Adreça _____

Població _____

Comarca _____ C.P. _____

Telèfon _____ Data _____



**Si vols guanyar temps,
truca'ns al telèfon
900 300 122**

...es prenien per consens i no per votació.
A més, tot el treball que fan compta amb el

el PROFESSORAT EN EL DRODI CENTRE.

ELABOR

a
is
e
ls
ls
s:
e
i

Cu
l'e
PC
inc

er
o
ò
ls
es
e

ce
ini

er
o
ò
ls
es
e

Ce
lòg

è
a
a
el
e
n
s-
ls
ó

im
d'
Cu
hc

è
a
a

pe

el
e

de

n
s-
ls
ó

90
pro
co
po

el
e

"Se

el
e

fer
pe

el
e

LES

el
s
e
e
s

rac
qu
qu
Ce



Dr. Ramon Folch i Guillèn

*Director de la HISTÒRIA NATURAL
DELS PAÏSOS CATALANS i BIOSFERA,
és Doctor en Biologia i Consultor en
Gestió Ambiental de la UNESCO en
nombroses missions efectuades en
diversos països europeus, africans i
americans.*

*Comunicador nat, garanteix en les seves
obres tant el rigor com l'interès.*



el fet que puguin dedicar tan poques hores a una tasca tan complexa com aquesta.

De totes formes, consideren que, paral·lelament a la importància que té en si mateix elaborar el Projecte Curricular de Centre (PCC), tot el procés de discussió i treball en grup que implica aquesta experiència, ja ha tingut resultats concrets molt positius. La discussió del PCC està suposant una major coordinació i intercanvi d'informació entre els mestres i l'hàbit d'arribar a acords. I això repercuteix en la pràctica diària. Els processos de debat han conduït a una reflexió sobre la pròpia pràctica educativa i a introduir-hi noves consideracions pautes d'actuació.

Per acabar, dir que l'experiència d'elaboració del PCC que duu a terme l'equip de professores i professors del CP "Ses Quarterades" em sembla exemplar per moltes

raons. En primer lloc, pels lligams que estableix entre la pràctica diària, la formació del professorat i la reflexió teòrica. El seu objectiu final és incidir en la pràctica educativa de cada dia, i el camí per arribar-hi és un procés de reflexió teòric-pràctic conduït pels propis mestres i recolzat per especialistes.

En segon lloc, per l'elevat grau de professionalitat que evidencien, entre altres, els documents de treball escrits, els calendaris que es compleixen i la seriosa planificació del treball.

Finalment, i això sempre és bo, crec que qüestiona molts d'estereotips: el del professor tancadet a la seva aula, que fa i desfà el que li sembla millor; el del que fa anys que ha acabat els estudis i des d'aleshores ha deixat de freqüentar llibreries i biblioteques; el d'aquell que diu estar de tornada de tanta Reforma que al final no duu enlloc; ... □



Els programes i serveis d'acció educativa, social i cultura de l'Ajuntament de Sant Llorenç des Cardassar

L'Ajuntament de Sant Llorenç de's Cardassar fou un del primers de les Illes en oferir serveis educatius als seus veïns. Els inicis d'aquests serveis els hem de situar en la creació del Servei Municipal d'Orientació Educativa (SMOE) el curs 1983/84. Des de llavors fins a hores d'ara s'ha anat ampliant els seus serveis i activitats, tant a l'àmbit més específicament educatiu com en el cultural i social.

L'oferta que, amb la denominació **A Prop de Tots. Formació. Informació. Atenció. Participació**, i, més breument, **Pla FIAP**, es fa a tots els llorencins pel curs 1991-92 des de l'àrea Socio Educativa Cultural, és una fita en tot aquest procés i evidencia un important grau de maduresa d'aquest àmbit de la intervenció municipal.

EL SERVEI MUNICIPAL D'ORIENTACIÓ EDUCATIVA (SMOE).

El SMOE va començar les seves activitats amb un programa d'orientació escolar que tenia com a objectiu més important reduir el fracàs escolar. Aquest programa ha anat evolucionant cap a una perspectiva més àmplia de col·laboració en la innovació i la dinamització educativa de les escoles municipi. Actualment ofereix els següents programes i serveis: Prevenció i atenció psicopedagògica, Tècniques d'estudi, Orientació professional, Natura i educació ambiental, Educació per a la salut, Coneguem el nostre terme municipal, Assessorament a mestres, Assessorament a pares, Promoció esportiva, Facem festa i Educació vial.

El Programa de natura i educació ambiental.

Té com a objectiu conscienciar els nins i nines sobre la importància de la conservació de l'entorn. I consta de diverses activitats: repoblació forestal, xerrades, itineraris,

programa de recollida de piles i estades a "Ses Sitges".

Participen en la seva organització, a més de l'Ajuntament, el professorat de les escoles i les APAs, el GOB i el Govern Balear. Quant a l'acceptació del programa, si bé amb variacions segons les activitats i les escoles, durant el passat curs 1990-91 hi participaren un total de 839 escolars dels diversos nivells educatius i centres del municipi.

Programa d'Educació per a la salut.

Té com a objectius: incorporar l'educació per a la salut a l'escola per tal d'assolir una actitud i una conducta positiva al respecte, integrar els programes sanitaris de promoció i prevenció de la salut en la dinàmica de l'escola, i aprofundir les vinculacions entre la promoció de la salut a l'escola i l'assistència sanitària i la comunitat. S'organitza amb la col·laboració del Consell Insular de Mallorca i s'hi fan activitats d'educació sexual, alimentació, salut dental i salut òptica. El curs passat hi participaren un total de 1237 alumnes.

Programa "Coneguem el nostre terme municipal".

Es planteja com a objectiu més important que els escolars tinguin un bon coneixement del terme municipal. Amb aquest motiu s'ha elaborat el joc didàctic "Descobreix el teu municipi" i s'organitzen les següents activitats: visites a l'Ajuntament, a l'oficina d'Informació i Turisme de la Costa Llorencina i a un hotel, a la depuradora municipal, a la Policia Municipal, i a la Punta de n'Amer. El curs passat hi participaren un total de 790 nins i nines.

Programa "Facem Festa".

El seu objectiu és proporcionar un marc



festiu de recolzament dels treballs que realitzen les escoles amb motiu de festes com les de Nadal, els Reis, el Dia del Llibre o la Festa de l'Arbre. En el context d'aquest, es realitzen anualment activitats com tallers i exposició de joguines, pels Reis, i de llibres, per la Festa del Llibre, o repoblacions forestals amb motiu de la Festa de l'Arbre.

Programa de Promoció Esportiva.

Té com a objectiu donar a conèixer i fomentar la pràctica de l'esport. Compta amb el suport de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear i inclou des dels jocs esportius amb nins i nines de 6 a 10 anys, fins als centres de programació bàsica de bàsquet i voleibol amb els que tenen entre 10 i 14 anys. El curs passat hi participaren 208 nines i nins.

L'ESCOLA MUNICIPAL DE MÚSICA

L'Escola Municipal de Música té com a objectiu més important promoure la formació musical dels veïns del municipi. Allà s'hi poden

fer cursos de solfeig, d'instruments de vent fusta i de vent metall, d'harmonia i conjunt coral.

Forma part de la xarxa d'Escoles Elementals de Música de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

EL CENTRE D'ADULTS

L'Ajuntament de Sant Llorenç va iniciar la seva tasca d'educació d'adults l'any 1986 amb un grup de 32 persones que volien obtenir el títol de graduat escolar. Fins a hores d'ara s'ha donat un important increment tant del nombre de persones que participen en les activitats formatives com del tipus d'activitats. Així durant el passat curs 1990/91 hi hagué 541 matriculats i enguany s'ha superat aquesta xifra.

Quant a les activitats, són bàsicament de tres tipus: formació acadèmica, formació professional i tallers. Així els que volen completar la seva formació acadèmica poden fer cursos d'alfabetització, de graduat escolar o de preparació de les proves d'accés a la universitat per a majors de 25 anys. I els que volen millorar la seva qualificació professional tenen l'ocasió de fer cursos d'idiomes,

comptabilitat, recepció o informàtica. Els tallers també presenten una àmplia oferta que inclou: cuina, tall i confecció, punt mallorquí, gimnàstica, jardineria, dibuix i pintura, etc.

A més de l'Ajuntament de Sant Llorenç, col·laboren en la realització del programa: l'INEM, el MEC i la Conselleria de Comerç i Indústria del Govern Balear.

SERVEIS SOCIALS

El seu objectiu és col·laborar en la solució de problemàtiques socials que es donin tant a nivell comunitari com individual i familiar. Per assolir-lo es combina una tasca assistencial de resolució de problemes concrets amb un treball de planificació i prevenció de situacions de risc.

Els Serveis Socials informen i orienten sobre els drets dels ciutadans i sobre les possibles ajudes i recursos que els poden ser d'utilitat, alhora que intenten fomentar la solidaritat i la participació dels ciutadans envers aquells sectors de la població que pateixen alguna mancança física, psíquica, econòmica o social que dificulti un desenvolupament personal i social normal.

Entre les gestions concretes que es poden realitzar a través d'aquests serveis hi figuren: tramitació d'ajudes econòmiques per a minusvàlids i per a persones malaltes sense recursos econòmics; tramitació de pensions per a persones majors sense recursos econòmics; informació sobre beques d'estudi, beques per a reeducacions, ajudes del

Patronat de Protecció de Menors, i ajudes diverses (retorn d'immigrants, ajuda mèdico-farmacèutica, ajudes en cas de catàstrofes, etc.).

Aquests serveis s'inclouen en el Pla d'Acció Social del Consell Insular de Mallorca.

PROJECTE JOVENT

El Projecte Jovent és un dels darrers que s'ha posat en funcionament. Inclou un servei d'informació juvenil, un programa d'intervenció en el lleure i un de foment de l'associacionisme.

Mitjançant aquest Projecte, s'ofereix informació i assessorament de les possibilitats existents en el camp del temps lliure, esport, orientació professional, objecció de consciència, etc.; s'organitzen cursos de monitors de temps lliure; i es promou l'organització d'un grup de joves perquè treballin en el camp del voluntariat social.

SERVEI DE BIBLIOTEQUES

La biblioteca s'entén com a un "espai de comunicació educativa i cultural al servei de la comunitat". Es concep com a centre educatiu paral·lel a l'escola, a la família i a la comunitat.

S'hi realitzen activitats d'animació a la lectura, tallers, concurs de narrativa, etc. Compta amb un servei de préstecs de llibres i amb un club de lectors□

Els tallers de formació i integració per a disminuïts: UNA EXPERIÈNCIA OCUPACIONAL I D'INTEGRACIÓ LABORAL PER ALS DISMINUÏTS DE PALMA

La integració dels disminuïts a la nostra societat encara té molt de camí per recórrer. Els problemes s'accentuen quan finalitza l'edat escolar i la integració social del minusvàlid ha de passar en gran part per la integració laboral.

Per tal de col·laborar en la resolució d'aquesta problemàtica, l'Ajuntament de Palma, a través de la seva regidoria de Serveis Socials, va iniciar el curs 1988-89 una experiència de tallers de formació per a minusvàlids. Són tallers de capacitació professional que tenen com a objectius oferir una preparació professional bàsica a persones disminuïdes majors de 16 anys. Mitjançant aquesta formació es pretén facilitar l'accés a cursos de formació normalitzats o de nivells superiors i, sobretot, a llocs de feina.

Qui pot participar en els tallers

Els requisits bàsics per participar en els tallers són els següents:

" Esser minusvàlid i tenir més de 16 anys.

" Tenir certa capacitat d'integració real en el món laboral.

Alhora de fer la selecció també es valora l'adequació dels tallers que s'oferten a les possibilitats i capacitats individuals i -en el cas d'alumnes que ja han assistit a algun taller anteriorment- la seva assistència i rendiment.

L'oferta de tallers pel curs 1991-92

Durant aquest curs escolar, es pot participar en un taller d'iniciació al treball de bugaderia i neteja d'instal·lacions o en un d'iniciació a la fusteria i a les tasques de manteniment d'instal·lacions.

Aquests tallers es fan diàriament, de les 9.30 a les 13.30, d'octubre a juny. Hi participen un total de 24 persones. Els participants en el taller d'iniciació a la fusteria i a les tasques de

manteniment d'instal·lacions són 12 joves que tenen edats compreses entre els 16 i 27 anys. Al de bugaderia i manteniment d'instal·lacions hi assisteixen 12 al·lotes que tenen entre 16 i 25 anys.

S'hi realitzen diversos tipus d'activitats que tenen com a objectiu més important la integració en el món laboral. Per aquesta raó, junt amb els aprenentatges específics de la ocupació concreta, es fa una tasca important de socialització laboral, tot realitzant-se activitats dirigides directament a la formació d'hàbits de treball en relació amb l'ocupació i el món laboral. També es visiten llocs de feina per poder observar directament l'exercici de les ocupacions en les quals s'estan formant.

Les activitats que fa cada un dels participants en el taller depenen de la situació individual de cadascun per tal que tots puguin anar superant progressius nivells de dificultat i complexitat. També es dóna molta importància als aspectes motivacionals i d'educació de la responsabilitat i de les habilitats de treballar en grup.

La integració en el món laboral

Quant a la integració en el món del treball, hi ha diverses actuacions específiques al respecte: contactes amb els sectors empresarials afins als tallers; detecció de llocs concrets de feina on els alumnes podrien realitzar amb èxit la seva activitat professional; estudi concret dels requeriments de cada lloc de treball i entrenament específic per a ocupar-lo; coneixement directe del futur entorn de treball; intermediació amb l'empresari i formalització de la modalitat contractual o d'inici del treball; suport a la integració, amb la presència si cal del monitor d'integració en el mateix lloc de feina;

recolzament a l'entorn de treball i familiar; i seguiment de la integració.

Na Margalida Cladera -que durant el curs passat fou la monitora d'integració laboral dels tallers i que actualment treballa en temes d'integració laboral de disminuïts a la Coordinadora de Minusvàlids de Balears- ens explica les fases del procés d'integració laboral: "S'inicia amb el contacte amb empreses, patronals i institucions per presentar els tallers i informar del procés d'integració laboral, amb la finalitat de localitzar llocs de treball adequats i d'estudiar la viabilitat d'un programa de pràctiques. Es continua amb el procés de valoració i selecció de l'alumne més idoni per ocupar un determinat lloc de treball. I es finalitza amb el suport i seguiment laboral dins l'empresa en el moment de la contractació i en el període d'adaptació".

Del curs passat daten les primeres experiències de participants en els tallers que s'incorporaren a un lloc de feina. Cinc persones s'integraren com a treballadors i treballadores en diversos tipus d'empreses, quatre en empreses ordinàries i una en un Centre Especial d'Ocupació i a quatre d'ells se'ls ha renovat el contracte.

L'equip d'educadors

L'equip d'educadors de cada taller està format per un mestre de taller especialista i per un monitor de recolzament. Si els primers han de tenir cura de la formació més tècnica, els monitors de recolzament tenen com a funció més important una atenció personalitzada que permeti a cada un el màxim desenvolupament de les seves possibilitats en l'autonomia personal, la cultura general, els hàbits de treball, etc.

Junt amb ells, hi ha un monitor d'integració laboral que té com a funció específica que es doni una correcta orientació professional i integració laboral dels participants en els tallers.

Les entitats col.laboradores

En la realització dels tallers hi col.laboren,

a més de la regidoria d'Acció Social de l'Ajuntament de Palma, l'INEM, la Coordinadora de Minusvàlids de Balears i el Centre CIPRES del Consell Insular de Mallorca □

FITXA TÈCNICA

• **Experiència:** Tallers de formació per a la integració laboral de persones disminuïdes.

• **Població:** Palma.

• **Beneficiaris:** 24 joves i adultes amb disminució psíquica lleugera o mitjana, d'edats compreses entre els 16 i els 27 anys.

• **Data d'inici:** Curs 1988-89.

• **Activitats més importants:** formació ocupacional, integració laboral.

• **Organització:** La regidoria d'Acció Social de l'Ajuntament de Palma amb la col.laboració de l'INEM, la Coordinadora de Disminuïts i el Centre CIPRES del Consell Insular de Mallorca.



ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS.

PORTES OBERTES A LES NOVES TECNOLOGIES

La revolució tecnològica juntament amb l'aparició de noves professions per a les quals es preveu un forta demanda de tècnics especialistes, la reforma educativa que provocarà importants necessitats formatives als ensenyants i la necessària cooperació internacional de cara a l'entrada en vigor de l'Acta Unica Europea, han constituït les motivacions bàsiques per a la creació de l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics.

L'Escola, inaugurada dia 11 d'abril de 1991, és una iniciativa del Sindicat de Treballadors de l'Ensenyança de les Illes (STEI), fruit d'un conveni amb la Direcció General de Formació Ocupacional de la Conselleria de Treball i Transports del Govern Balear en el marc del Fons Estructural del Fons Social Europeu, que té per objectiu millorar l'estructura d'un àmbit concret, en aquest cas, el mercat de treball dins la geografia comunitària.

Pere Polo i Tomàs Martínez, responsables de l'experiència ens expliquen que els centres d'ensenyament han perdut l'hegemonia educativa que tenien des del moment en què els mitjans de comunicació s'han convertit en transmissors de cultura. Aquest fet ha provocat nous plantejaments educatius, que entre d'altres consideracions, han de contemplar la necessitat de no quedar al marge dels altres països europeus.

Els objectius de l'Escola, són ambiciosos, i ens defineixen la filosofia del projecte:

- Preparar personal especialitzat en la creació i usos de mitjans didàctics.
- Donar a conèixer els recursos àudio-

visuals i informàtics, elements i característiques, a nivell tecnològic i social.

- Proporcionar nous recursos pedagògics als centres de formació professional ocupacional i als professionals de l'educació.
- Dinamitzar la utilització de recursos didàctics.
- Investigar i proporcionar informació sobre la utilització dels recursos esmentats.
- Produir material didàctic (àudio-visual i informàtic).
- Aprofundir en l'ús i maneig dels recursos àudio-visuals i informàtics.
- Dur a terme projectes educatius de cooperació internacional de cara a millorar la preparació tècnica dels professionals.
- Proporcionar serveis socio-educatius de suport als centres educatius i a la societat.

El Centre disposa dels equipaments necessaris per dur a terme una formació d'acord amb les necessitats tecnològiques actuals: aules d'informàtica, d'idiomes, de vídeo i àudio, així com sala de reprografia, biblioteca i sala d'actes. Aquests equipaments, continuen els nostres interlocutors, es posen a l'abast del professorat, de cara al seu reciclatge permanent, i del jove en procés de formació, de cara a la seva inserció professional, ja que "no podem permetre que uns elements, que ens ofereixen les noves tecnologies, que poden optimitzar la funció docent i millorar la formació dels futurs professionals, es transformin o restin,

en el pitjor dels casos, com a elements distorsionadors o contraeducatius, convertint en inoperant qualsevol programa educatiu. Lluitar contra aquesta possibilitat significa posar a l'abast dels docents i dels joves en formació aquests medis per tal que els coneguin, usin, gaudeixin i critiquin el llenguatge i l'acció dels mitjans àudio-visuals i informàtics"

"La utilització d'aquests recursos, en definitiva, ofereix la possibilitat d'un

formadors de formadors, entesos aquests com a tècnics convenientment preparats que tenen a la seva disposició els recursos tècnics necessaris per assegurar la qualitat i eficàcia de la formació i reciclatge dels professionals.

Amb el dèficit de tècnics capaços d'enfrontar-se als reptes de la formació d'avui, i especialment la relacionada amb les tècniques modernes, es fa necessari crear la



replantejament qualitatiu de la metodologia en ús. Gràcies al valor didàctic del mètodes àudio-visual i informàtic, entre altres, a la persuasió del seu llenguatge, a la revolució espai-temps, a la capacitat il·limitada de repetir processos culturals o històrics... gràcies a tot això podem oferir serveis educatius que vagin més enllà de l'educació tradicional."

Com hem dit abans la formació professional ocupacional, és un dels objectius de l'Escola i per aconseguir-lo els responsables es plantegen treballar per a la formació de

figura del **formador de formadors** que permeti el reciclatge dels professionals en actiu i la sortida laboral als treballadors en atur.

En aquesta línia, s'han ofert cursos de formació ocupacional d'informàtica, d'idiomes i sobre tècniques per a la realització de material didàctic i, pel que fa a la formació del professorat, s'han realitzat cursos sobre Planificació Didàctica i Reforma Educativa, Introducció a la Música, Tècnic en Mitjans Didàctics: una professió de futur; així com diversos cursos d'informàtica i de preparació

d'oposicions per a professors d'EGB, entre d'altres activitats.

Les característiques i els objectius de l'Escola, com afirmen els responsables, fan que els cursos que aquesta ofereix siguin eminentment pràctics i experimentals. N'és un exemple el curs de "Tècniques per a la realització de material didàctic" realitzat durant els mesos de juliol, agost i setembre de 1991. Durant el curs, els alumnes aprengueren tècniques de vídeo, so, informàtica i fotografia, adreçades a la realització de material didàctic, però també tingueren l'oportunitat de realitzar un vídeo i un quadern didàctic sobre els "Sectors Econòmics a les Balears" com a treball pràctic sobre la teoria apresada, el qual, una vegada editat i publicat, està ara a disposició de tots els centres educatius de les Illes.

Entre el professorat que ha realitzat els cursos destaquen professionals de les nostres Illes com Albert Catalàn, Francesca Llabrés, Pere Cortés, Francesc Crespí, Blanca Viñas, juntament amb altres que han vingut de fora com Artur Parcerisa, Pio Maceda, Maite Soler i Pere Manzanares entre d'altres.

En quant als projectes de futur, Pere Polo i Tomàs Martínez ens expliquen que per a l'any 1992, en el camp ocupacional estan programats cursos de formador de formadors sobre noves tecnologies, així com cursos d'informàtica i d'idiomes. Pel que fa a la formació del professorat es seguiran realitzant cursos sobre Planificació Didàctica i Reforma Educativa, cursos d'introducció a l'informàtica

i d'aplicació d'aquesta al' escola, així com tota una oferta de cursos de reciclatge professional, conferències, presentacions de material didàctic i cursos per a la preparació d'oposicions d'EGB. Pel que fa a la cooperació internacional, s'han iniciat contactes i s'han realitzat projectes sobre medi ambient, noves tecnologies i sobre publicacions conjuntes, amb distints països de la CEE, de l'Est i d'EEUU, que esperam que prest siguin una realitat □

— FITXA TÈCNICA —

Experiència: Formació Ocupacional, Reciclatge del Professorat i Cooperació Internacional mitjançant Noves Tecnologies.

Centre educatiu: Escola de Formació en Mitjans Didàctics.

Localitat: Palma.

Nivell educatiu: Formació de professorat, Formació ocupacional i Educació d'adults.

Data d'inici: Abril de 1991.

Activitats més importants: Formació de formadors, cursos per a professors, cursos ocupacionals, conferències, jornades, presentacions, realització i edició de material didàctic, programes de cooperació internacional...

Col.laboracions: Direcció General de Formació Ocupacional del Govern Balear (Conveni per a la realització de l'Escola).

Llengua - Literatura

1. **ZUCCHERINI, R.** - Como educar la comunicación oral. 130 p., 1.000 pts., 1992.
2. **TEBEROSKY, ANA** - Aprendiendo a escribir. 210 p., 2.268 pts., 1992.
3. **CUNILLERA, LL. - ANGELATS, F.F.** - Literatura popular. Una proposta didàctica per a l'ensenyament de la literatura. 268 p., 1.800 pts., 1992.
4. **RAMOS, J.R.** - Introducció a la sintaxi. Anàlisi categorial i funcional de l'oració simple. 215 p., 1.600 pts., 1992.
5. **CUENCA, M^e.J.** - Teories gramaticals i ensenyament de llengües. 161 p., 1.400 pts., 1992.
6. **SUNYOL, VICTOR** - Màquines per a escriure. Recursos per a l'animació a la creativitat escrita. 295 p., 2.240 pts., 1992.
7. **JOLIBERT JOSETTE COORD.** - Formar infants productors de textos. 227 p., 2.470 pts., 1992.

Reforma - Currículum

8. **FABRA, M^e.LL.** - El professorat de la reforma. 110 p., 850 pts., 1992.
9. **COLL, C. - J.I. POZO I ALTRES.** - Los contenidos de la reforma. Enseñanza y aprendizaje de conceptos, procedimiento y actitudes. 202 p., 945 pts., 1992.
10. **REY, R. - SANTAMARIA, J.M.** - El proyecto educativo de centro de la teoría a la acción educativa. 324 p., 1.960 pts., 1992.
11. **GENERALITAT DE C.** - Cròniques de la reforma. Aproximació al debat i a l'experimentació d'un nou sistema educatiu. 148 p., 700 pts., 1992.

12. **MAURI, T. - VALLS, E. - GOMEZ, I.** - Els continguts escolars. El tractament en el currículum. 153p., 1.325 pts., 1992.
13. **DEL CARMEN, LL.M. - ZABALA, A** - Guia per a l'elaboració del projecte curricular de centre. 72 p., 850 pts., 1992.
14. **GIMENO SACRISTAN, J. - PEREZ GOMEZ A. I.** - Comprender y transformar la enseñanza. 441 p., 3.780 pts., 1992.

Educació Infantil

15. **SOLER, E.** - La educación sensorial en la escuela infantil. 162 p., 1.150 pts., 1992.
16. **BARCONS SERRAT, J.** - Andante con alegría: Ejercicios de expresión dinámica y musical. 111 p., 800 pts., 1992.
17. **BENLLOCH, M.** - Ciencias en el parvulario. Una propuesta psico-pedagógica para el ámbito de experimentación. 136 p., 1.200 pts., 1992.

CAIXA VERMELLA

Educació Infantil.
1992.

CAIXES VERMELLES

Educació Primària
2 caixes. 1992.
M. E. C.

PROXIMAMENT

CAIXES VERMELLES

Educació Secundària

Educació Primària

18. **WASS, S.** - Salidas escolares y trabajo de campo en la educación primaria. 168 p., 2.440 pts., 1992.
19. **ROGERS, C. I KUTNICK P. COMP.** - Psicología social de la escuela primaria. 284 p., 2.400 pts., 1992.

Diccionaris

20. **R.A.L.E.** - Diccionario de la lengua española. 1.513 p., 14.250, 21 edició 1992.
21. **MESTRES, J. - GUILLEM, J.** - Diccionari d'abreviacions. 422 p., 2.650 pts., 1992.

mbat
Llibres

ENTORN DE LA COMISSIÓ PROVINCIAL DE FORMACIÓ

El 18 de març de 1992, a la seu de la Direcció Provincial del MEC de Balears es va constituir la "Comissió Provincial per a la Formació Permanent del Professorat".

L'STEI i la resta dels Sindicats membres de la Confederació d'STES van esser exclosos d'aquesta comissió per no haver subscrit l'acord retributiu del 20 de juny de 1991.

Aquesta exclusió il·legal va afectar l'organització sindical que ostenta el major grau de representativitat a Balears: 14 delegats/des sobre 29 a la Junta de Personal Docent no Universitari (48'27 %) i 86 delegats/des a l'Ensenyament Privat (més del 50 % en l'àmbit del conveni general).

L'STEI i la Confederació d'STES va valorar com a insuficient quantitativament i regressiu pel que fa a aspectes qualitatius l'acord dels sexennis per aquestes raons:

1ª. La majoria del professorat de les Illes Balears s'hi va oposar.

2ª. Canviava un deute -completar l'homologació- per la introducció d'un nou sistema retributiu: *els sexennis*

Actualment els treballadors i les treballadores de l'ensenyament del territori MEC són els pitjor remunerats de l'Estat.

3ª. Lliga els increments retributius a aspectes qualitatius com la formació del professorat, permetent que l'Administració Educativa s'alliberi del seu deure de formar al professorat durant l'horari de permanència en el centre.

En definitiva, no acceptàvem aquest canvi "mercantilista" que desvirtua el concepte de formació permanent que seguim reivindicant com *un dret del professorat i un deure de l'Administració* que ha d'establir els mitjans materials i legals per al seu acompliment.

Així idò, considerant que la vulneració de la llibertat sindical havia estat tan flagrant, vàrem emprendre una sèrie de mesures legals i sindicals:

En el terreny legal formulàrem un recurs que ha acabat en *una sentència favorable a les nostres tesis*: "S'estima, en part,..., el Sindicat de Treballadors de les Illes, té dret a formar part d'immediat a la 'Comissió Provincial per a la Formació Permanent del Professorat'..." (transcripció literal de la sentència).

Així podem afirmar que l'Administració Educativa ha vulnerat l'article 28 de la Constitució -de llibertat sindical- i els articles 6 i 7 de la L.O.L.S. -de representativitat sindical-. Els poders públics, que haurien de

garantir l'ordenament constitucional i l'acompliment de la legalitat que en deriva d'aquest marc, en aquest cas han donat un exemple clar en sentit contrari.

Vàrem complementar aquesta actuació jurídica amb accions sindicals tals com la campanya de recollida de signatures individuals de professors/es de Balears que reclamaren per a l'STEI el dret constitucional a formar part de la Comissió. En menys d'un mes ens van donar el seu suport més de 2.000 ensenyants. Aquestes peticions -acompanyades d'una cara al Ministre- varen ser transmeses al MEC, el 14 d'abril de 1992. Agraïm al conjunt del professorat la seva inestimable col·laboració.

També vàrem denunciar aquesta discriminació als partits polítics amb representació institucional a les Illes Balears. Ens consta expressament que tant Izquierda Unida/Esquerra Unida com el P.S.M.E.E.M. (Partit Socialista de Mallorca-Nacionalistes de Mallorca / Entesa d'Esquerres de Menorca) van assumir els nostres plantejaments i formularen propostions no de Llei, tant en el Parlament de les Illes Balears com en el Congrés dels Diputats de l'Estat, reclamant al MEC la nostra presència a les Comissions Provincials.

La marginació dels STEs de les Comissions Provincials de Formació s'ha mostrat com una maniobra política sense cap fonament legal que ha atemptat contra el dret d'una organització representativa dels treballadors i les treballadores de l'ensenyament a defensar democràticament les seves posicions.

Els STEs no podem de cap manera modificar la nostra política sindical pel fet de poder estar " presents " a tots els àmbits de negociació, atès que ja estàvem legitimats per la legislació vigent.

Per acabar, volem comentar l'actitud de bel.ligerància que tant FETE/UGT com la FE de CC.OO de les Illes varen tenir contra l'STEI recolzant explícitament les directrius del MEC, tot i que la posició personal del Director Provincial del MEC a Balears era favorable que el nostre Sindicat formés part de la Comissió si ningú no s'hi oposava, i tant FETE/UGT com la Federació d'Ensenyament de CC.OO s'hi varen oposar, tal com consta a l'acta constitutiva de la Comissió.

Aquesta ha estat la crònica d'un atemptat sindical a la nostra organització sindical que confiam (és preceptiu manifestar-nos així) que no torni a passar. El desenllaç ha estat just, però costós.

20 de juliol de 1992

GABRIEL CALDENTY
RAMOS
COMISSIÓ EXECUTIVA de l'STEI
MEMBRE del SECRETARIAT
CONFEDERAL dels STEs.

P.D. La Confederació d'STEs està pendent en aquests moments que el Tribunal Superior de Justícia de Madrid dicti sentència sobre el recurs presentat tot emparant-se en la LLIBERTAT SINDICAL.



**TVC 25 E4 TXT
SOUND LINE**

**BLACK SUPER PLANAR
ESTEREO SURROUND
TUB NEGRE**

5 altaveus

Entrada per a S-VHS

Dimensions:

Alt: 48.6 Amp: 71.8 Fon: 43.1 cm.

Pes 28.7 Kg.

Preses auxiliars:

2 Euroconnectors

1 Presa auriculars

2 preses per a altaveu exterior

2 preses per a cadena Hi-Fi

2 preses per a altaveus SURROUND

2 entrades d'audio

1 entrada de video

1 entrada per a S-VHS

COMUNICAT-PROPOSTA DE LA 21a. ESCOLA D'ESTIU DE MALLORCA SOBRE EL NOU
MODEL EDUCATIU I ALTRES ACORDS DE L'ASSEMBLEA.
SANTA MARIA 28 D'AGOST DE 1992.

COMUNICAT-PROPOSTA SOBRE EL NOU MODEL EDUCATIU.

Introducció

Pensem que quan el projecte de "Nou Model Educatiu per a les Illes Balears" arribi al seu plantejament definitiu, haurà de partir de l'anàlisi i constatació explícita de quina és la problemàtica que el nostre poble té plantejada, definir els objectius del model educatiu per poder incidir sobre l'esmentada problemàtica i passar a detallar llavors de quina manera es poden assolir els objectius citats.

La problemàtica

a) El trastorn d'identitat; la manca d'arrelament que pateixen no només bona part dels alumnes immigrants, ans també bona part dels fills i filles de pares i/o mares mallorquins a molts de barris de Ciutat, amb les conseqüències de fracàs escolar i tendència a la marginalitat i/o deficiències de salut que, en un percentatge important d'ells, tal trastorn provoca.

b) El deteriorament del medi, la destrucció del territori, la contaminació alimentària, i els efectes dels fenòmens contaminants que afecten globalment el planeta (forat a la capa d'ozó, desertització, contaminacions del mar i aire, pluges àcides

i/o radioactives, etc.) amb les conseqüències que tot això té sobre l'economia i sobre la salut, l'actual i la futura.

c) La crisi econòmica de base conjuntural i/o internacional, en part, però greument accentuada per la destrucció del territori, de la qual ja hem parlat, pel monocultiu turístic i per la colonització econòmica, pel buidat de recursos que l'estat ha drenat i no ha reinvertit, etc., i que posa una mica negra l'expectativa de treball dels nostres nins i nines i joves.

d) L'individualisme, amb les resultants de passivitat, en uns casos, i de competitivitat exagerada en altres, induït per una cultura de la propaganda i un bombardeig d'imatges, enfront del qual els al.lots es troben, sovint, inermes i mancats de recursos per a poder-se'n defensar.

El sexisme i les discriminacions racials que no només no continuen reculant, ans que sembla que estan reviscolant.

Els objectius

a) Aconseguir que tots els/les nostres alumnes es sentin igualment mallorquins i

mallorquines i que puguin expressar-se en l'única llengua que ens és pròpia i que és característica bàsica d'identificació de l'esser mallorquí possibilitant el retrobament de l'autoestima i del sentit de poble.

b) Aconseguir que els/les nostres alumnes esdevinguin ecologistes, conscients de que la problemàtica global del planeta ens afecta de manera directa, i adquireixin uns hàbits anticonsumistes i una voluntat de lluita pel recobriment dels bens naturals (de territori, d'aigua, d'aire, de mar, de sol, etc.) que les generacions anteriors els hem segregat.

c) Formar de cara a les sortides laborals que ara mateix existeixen, certament, però també i molt especialment, educar per les necessàries sortides alternatives que s'han de generar, i aconseguir que els/les alumnes romanguin motivats per a la investigació i experimentació de noves tecnologies (des de tècniques d'agricultura biològica fins a l'aprofitament de les energies renovables passant per la simplificació de l'informàtica i el desenvolupament de mètodes anticontaminants, el reciclatge de residus, els aïllaments tèrmics, etc. etc. etc.) que permetin mantenir els avantatges que la



LLIBRES DE TEXT LLIBRERIA GENERAL

I CARTES NÀUTIQUES

C./ COSTA DE SA POLS, 12.
TEL.: 725616 -07003 PALMA-

SERVEI DE LLIBRES
ESTRANGERS
LLIBRES DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES I LLIBRES
INFANTILS



Carrer d'en Rubí, 5
Telèfon: 71 38 21
07002 PALMA



Llibreria
Jaume de Montsó

GENERAL
FILOSOFIA
ART
ESCACS
TEXTOS BUP Í COU
SERVEI BIBLIOGRÀFIC
INFORMATITZAT

PASSATGE JOAN XXIII, 1 B -"GERANIS CENTRE"
Tel. 721931 - Fax. 721931 - 07002 PALMA DE MALLORCA



Llibreria
galeria d'art

drac màgic

LLIBRES INFANTILS
VIATGES
VÍDEO-ÀUDIO
JOCs
TEXTOS EGB
MATERIALS REFORMA

C/. JERONI ANTICH , 1 -"CANTONADA PLAÇA PATINS"
Tel. 712717 - Fax. 7178091- 07003 PALMA DE MALLORCA

cultura industrial ens ha aportat tot superant els greus problemes que ha generat.

d) Reforçar els hàbits de solidaritat i coparticipació, enfortint alhora els sentiments de grup i de servei i de germanor universal de l'espècie.

Formar els nins i nines en la crítica de la imatge, fent-los capaços de gravar, de montar i de fer guions als nivells adequats a les edats, perquè siguin conscients de que la imatge és manipulable i de que el llenguatge gràfic i cinematogràfic no és objectiu i ho puguin experimentar i esdevenir així capaços de criticar la imatge i de defensar-se de les manipulacions propagandístiques i del bombardeig que en pateixen.

Aconseguir actituds no sexistes i no racistes per part dels i les alumnes i també per part dels i les ensenyants fent-los conscients de la injustícia que suposen tals actituds.

De quina manera?

a) Establint uns "currícula" autocentrats i pensats des del nostre àmbit geogràfic i lingüístic, i exigint que el material, des de llibres de text a vídeos, mapes i murals impressos que es comercialitzin a les nostres illes s'hi ajustin.

Potenciant els programes d'immersió suprimint les traves administratives a l'impartiment de l'ensenyament en català.

Exigint als centres que els seus projectes curriculars i educatius incloguin un pla de normalització lingüística que contempli l'objectiu final de que la nostra llengua arribi a ser l'única llengua vehicular i de relació.

Fomentant l'elaboració de materials i programes adreçats als pares, alumnes i població en general que permetin desfer els prejudicis lingüístics i la desinformació i superar la polèmica català-mallorquí, i promoguin el recobriment de la memòria històrica i del valor universal de la nostra cultura.

Establint anys sabàtics i reciclatges d'ensenyants, adequats a cada cas, en horari laboral.

b) Fomentant l'establiment d'hortos ecològics a les escoles, els estatges i colònies en contacte amb la natura, l'ús d'energies alternatives en els centres escolars, la investigació, treballs i tallers d'energies renovables dins els centres, els tallers d'aïllaments tèrmics, els reciclatges de tota casta de productes a les escoles i l'obertura d'aquestes activitats de cara als respectius pobles i barris. L'elaboració de material d'anàlisi i estudi de la problemàtica ambiental i la difusió pels centres del material ja elaborat. L'anàlisi dels ingredients dels productes alimentaris adreçats als menors. L'organització de cursets pels ensenyants on es difongui tota la informació que la OMS té al respecte i que els MASS MEDIA

no difonen abastament. L'estudi a les escoles de l'esmentada informació. Activitats pràctiques de recobriment d'espais semi degradats encara recuperables. La introducció en els "currícula" de l'estudi dels factors de salut en profunditat, etc, etc, etc.

c) Algunes maneres d'aconseguir l'objectiu "b" son adients també per aconseguir l'objectiu "c", el model, però, hauria de potenciar-ho més encara amb la creació d'escoles-taller i de tallers juvenils en relació a les activitats que ja hem esmentat, així com també escoles d'agricultura ecològica, de manteniment de boscos, d'aprofitament dels recursos de boscos i garriges, etc. etc.

d) Fomentant mètodes cooperatius i l'elaboració de programes i projectes d'incidència dins l'ambient cultural i humà de l'entorn de l'escola.

Introduint dins els "currícula" canvis en aquelles activitats escolars més habitualment competitives i procurant que en les que romanguin competitives, sigui sempre més important la participació i el joc net que no els resultats.

Dotant els centres de material de creació audiovisual i gràfica, i oferint formació, en horari laboral, als ensenyants per al seu ús. Procurant l'establiment de programes de crítica de la imatge i d'ús de les tècniques de producció d'imatges.

Establint l'obligació que els textos i el material imprès siguin redactats en un llenguatge no masculista. Organitzant activitats i cursos perquè els ensenyants descobreixin els paranysexistes del llenguatge. Eliminant qualsevol diferenciació gratuïta de rols. Promovent materials i programes que evidencin la unitat de l'espècie humana, per damunt les anècdotes racials, i en promoguin la solidaritat.

Epíleg

Aquesta Escola d'Estiu no accepta les redaccions del projecte de Nou Model Educatiu que presenten com a principal motiu pel necessari recobriment de la llengua i cultura pròpia el fet de que això pugui suposar un atractiu turístic.

Trobam bé l'establiment d'un batxillerat turístic però seria denigrant fer un model educatiu turístic (quan el model turístic és en crisi com ho és ara, a més de denigrant és de visió curta). Tot i que el coneixement d'altres llengües és bo i enriquidor, la consideració d'altres llengües com a llengües obligatòriament vehiculars en l'ensenyament de matèries no lingüístiques, en les nostres circumstancies i la nostra realitat, només pot servir per entrebancar l'arrelament de l'alumnat.

És molt necessari que el model establesca equips de potenciament, seguiment i control de la seva pròpia aplicació.

És molt important, també, que la incidència en els currículums i en la formació del professorat abraci, no només el d'EGB i l'Ensenyament Mitjà, ans també la Universitat i les Escoles de Formació del Professorat. Tot i que l'escola no ha d'adoctrinar, és evident que els textos i els vehicles de l'ensenyament fan país, i fer país per fer país, fecem el nostre.

Els reciclatges, per tant, han d'atendre les problemàtiques didàctiques, pedagògiques, culturals i humanes que permetin i fomentin la confluència de tots en l'esforç per fer del nostre poble autocentrat, ecologista i solidari.

ALTRES ACORDS DE L'ASSEMBLEA DE LA 21a. ESCOLA D'ESTIU

1) Enviar a tots els centres d'ensenyament el comunicat/proposta sobre el Nou Model Educatiu.

2) Enviar-lo, també, a les institucions amb competències educatives i especialment a la Conselleria de Cultura.

3) Enviar-lo, també, a tots els mitjans de comunicació.

4) Sol·licitar de tots els claustres i de tota la comunitat educativa que la tenguin present a l'hora de fer els projectes curriculars i, posteriorment, els projectes educatius.

5) Sol·licitar de tots els claustres, sindicats, APAS,

consells escolars, etc., que es manifestin en relació a l'esmentat document i, en el seu cas, facin pública la seva adhesió.

6) Que tots aquells que s'hi adhereixin ho comuniquin també a l'Escola d'Estiu de Mallorca (Apartat de Correus 1024, de Palma).

7) Fer públic, també, el següent comunicat i fer-lo arribar als representants del Govern de l'Estat:

Tot i que la firma del Conveni Europeu de les Llengües Regionals i Minoritàries només aportaria millores parcials en el cas de Mallorca, seria molt positiu per a diverses àrees de parlants de la nostra llengüa, com és ara els de la Franja Oriental d'Aragó, la Catalunya Nord, l'Alguer de Sardenya i el Carxe de Múrcia. A més a més suposaria una millora substancial per a la majoria de llengües minoritzades d'Europa, que pateixen una pressió molt forta per part de les llengües oficials dels seus respectius estats.

Encara que el Conveni Europeu de les Llengües Regionals i Minoritàries no gosa ésser obertament anticolonialista, la situació que patim els parlants de llengües minoritzades, arreu d'Europa, és tant dolenta que, així i tot, la firma de l'esmentat Conveni per part dels Estats Europeus representaria un avanç en el procés d'alliberament.

L'ESCOLA DE FORMACIÓ EN MITJANS DIDÀCTICS SELECCIONADA PER PARTICIPAR AL II CONGRÉS INTERNACIONAL DE CIUTATS EDUCADORES (SUÈCIA - NOVEMBRE DE 1992)

Els mesos de juliol, agost i setembre de 1991, un grup de 15 alumnes realitzaren a l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics un curs denominat "Tècniques de realització en Mitjans Didàctics". Aquest curs, de 200 hores de durada, comptà amb el suport del Fons Social Europeu i de la Conselleria de Treball i Transports del Govern Balear.

La realització d'aquest curs possibilità als alumnes el contacte amb les tècniques de vídeo i informàtica que poden aplicar-se a la realització de material didàctic i com a resultat del curs es confeccionà un material imprès i un vídeo titulat "Els Sectors Econòmics de les Balears", material destinat als cicles mitjà i superior d'EGB que pretén posar a l'abast dels escolars la informació bàsica relativa als sectors de producció de les nostres illes. Aquests quaderns de treball (Guia del Professor i

Quadern Didàctic) han estat a disposició de tots els centres de les Balears que els han sol·licitat.

L'acceptació que ha tingut aquest material ens va animar a presentar aquesta experiència al II Congrés Internacional de Ciutats Educadores que es celebrà el mes de novembre a Gotemburg (Suècia). L'experiència ha estat seleccionada i participarà en una exposició de més de 200 projectes seleccionats d'arreu del món. En aquesta activitat hi participaran prestigiosos educadors, pedagogs i teòrics de l'educació formal i no formal de més de trenta països.

Per possibilitar que aquest material es conegui a fons, en l'actualitat es tradueix del català, llengua en la qual s'han realitzat els quaderns i el vídeo, al castellà, l'anglès i al francès.



TRES, DOS, U, ZERO ... GRAVAM

Som un grup de cinc joves, "Joves 2000", que durant els mesos de juliol i agost d'enguany ens hem vist units davant d'una experiència comuna.

Amb el suport d'un dels programes que té actualment en marxa la Comunitat Europea (Programa Petra-Iniciatives Juvenils) i la col.laboració de la Conselleria de Treball i Transports del Govern Balear hem participat en un curs de "Tècniques de Realització de Material Didàctic", impartit per l'Escola de Formació en Mitjans Didàctics.

Amb l'ajut dels professors Gaspar Caballero i José Juan González, hem entrat, un poc estorats, en contacte amb unes tècniques i un material que és molt quotidià i, a la vegada, molt desconegut.

El curs s'ha estructurat en tres fases:

Una primera, d'aproximació teòrica a la TV, al Vídeo, la Fotografia, la Premsa, la Ràdio, etc.

Aquesta primera fase, un poc lenta i, a vegades, un poc cansada, resultava imprescindible per entrar en una segona fase de desenvolupament pràctic de la teoria.

Per acabar el curs passarem a la tercera fase que va consistir en la realització d'un vídeo sobre EUROPA I ELS JOVES. Les localitzacions, entrevistes, gravació d'imatges i muntatge van suposar més feina de la que havíem imaginat en principi. Però, a la fi, el vídeo va quedar a punt i permet als joves de conèixer Europa (estructura, programes, política) i comprendre-la. Un tema interessant perquè el futur d'Europa som nosaltres, els joves.

Projecte Dídac 91
Joves 2000
Associació Educativa de les Illes

JOAN FUSTER I LA NOSTRA NACIÓ: IMPLICACIONS DIDÀCTIQUES.

S'ha dit quasi tot sobre el que Fuster ha representat dins el procés de recobriment nacional i cultural dels Països Catalans. La seva mort ha estat -tristament- un motiu més per il·lustrar-nos sobre totes les tasques que va emprendre. Per la meua part no vaig a repetir algunes de les consideracions que s'han fet -afortunadament de manera suficient- sobre els seus textos. Sí que m'agradaria comentar l'insuficient ressò que ha tingut la seva obra "catalanista" pel que fa a les seves implicacions pedagògiques i didàctiques. Obra i tasca que reivindica la ferma reconstrucció de la nostra nació a partir del respecte a les particularitats dels diferents països que la integren (Illes Balears, País Valencià, Principat de Catalunya, Catalunya Nord). Algunes preguntes ens podrien servir per aclarir de què estic parlant concretament: Per què a les escoles de les Illes -i a les valencianes i principatines- no hi ha una atenció especial a l'estudi de la realitat de la resta dels PP.CC.? ¿Com és possible que després de 15 anys de democràcia encara no s'hagi engegat una tasca pedagògica i didàctica que diferenciï l'estudi dels Països Catalans del de la resta de l'Estat Espanyol a les matèries en què habitualment es fan servir marcs geogràfics -Ciències Socials i Naturals-?

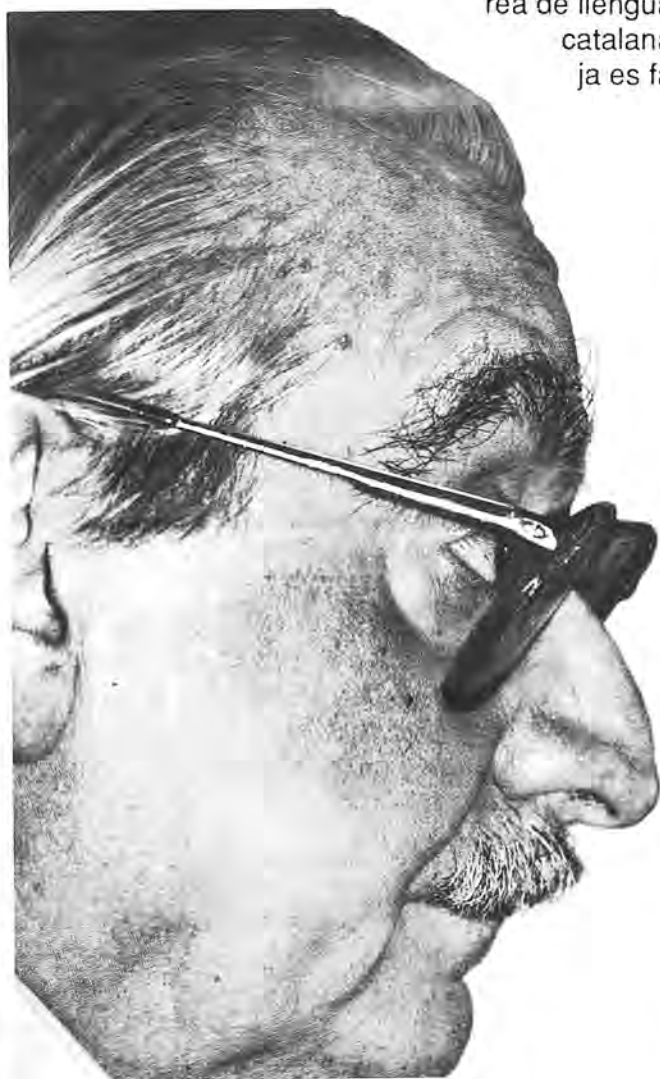
Sí, ja sé que és cert que quan nitan sols la realitat més pròxima a l'alumne (Mallorca, Menorca, Pitiüses,...) era considerada a l'escola ja era una gran avenç incorporar-la. És cert també que ha estat un gran esforç per part del professorat de tots els nivells incorporar l'estudi de la nostra llengua i literatura, així com la realització en català de la resta de les assignatures, cada vegada a més escoles. I tot això a costa d'hores de reciclatge que s'han fet fora de l'horari escolar i en temps lliure. D'acord, ja hi havia massa feina en treballar aspectes més prioritàris, però potser és ja l'hora d'introduir d'una manera significativa aquesta atenció especial al

Principat de Catalunya i al País Valencià que deia a la pregunta. No podem posar en el mateix sac Cantàbria o Canàries i la resta dels Països Catalans. I no sols per raons culturals i històriques. Quan el President Canyelles, en el seu darrer discurs d'investidura explicava que les Illes Balears no poden quedar al marge del desenvolupament econòmic de l'Eix Mediterrani (que des del sud de França arriba fins a Alacant), estava dient en altres paraules que els Països Catalans també formen una regió econòmica que cal tenir ben comunicada en benefici de tots. Es a dir, tant a nivell de transports i comunicacions (Barcelona, València) com a nivell geogràfic (clima, vegetació) i econòmic (fenomen turístic a la costa amb totes les conseqüències, gran diferència dels doblers destinats a inversions públiques respecte als ingressos d'Hisenda als PP.CC.) tenim tantes coincidències i objectius en comú, (a més de la unitat cultural i històrica), que ho hem de reflectir a la pràctica didàctica. A més a més, tenim els fonaments pedagògics al nostre costat. En aquest aspecte cal considerar l'atenció especial a la resta dels PP.CC com un eixamplament de la teoria en la que ens basam per conèixer bé el propi país de l'alumne -Mallorca, Menorca, Pitiüses-. Això és, una coneixença real de la pròpia cultura passa per una coneixença de la resta del territori que comparteix la pròpia cultura. També tenim al nostre costat els fonaments legals: si l'Estatut d'Autonomia parla de la llengua i la cultura de les Illes Balears com una llengua i una cultura compartides, si el mateix estatut esmenta la col.laboració que s'ha de tenir amb altres CC.AA. de la mateixa llengua i cultura, si la Constitució espanyola ordena especial respecte i protecció a les llengües i cultures no castellanes - art. 3, apt. 3- (i és clar que no es pot protegir ni respectar el que no es coneix bé), si la mateixa constitució esmenta que s'ha de fomentar -atr. 149, apt. 2- la cooperació cultural entre les diverses comunitats autònomes, quina manera millor de

fomentar aquesta "cooperació" que començar a conèixer millor a les més "pròximes" en tots els aspectes?.

D'altra banda, la incorporació política a Europa (econòmicament ja fa estona que hi estam incorporats -turisme-) dóna bones raons per "incorporar" a aquest estudi el Rosselló que, en el cas de Mallorca està reforçat per raons històriques (només cal pensar en la sensació que tenen els nins i nines mallorquins quan a Perpinyà se'ls porta a veure el Palau dels Reis de Mallorca).

Sí, ja sé que a l'à-
rea de llengua
catalana
ja es fa



un poc tot això quan s'estudia el domini lingüístic, quan s'estudien escriptors de tots els PP.CC., quan es fa història de la llengua i de la literatura catalanes, quan s'estudien els dialectes, quan s'esmenten les àrees més amenaçades per la substitució lingüística, quan es fa la poquíssima socio-lingüística (si es fa).

Però això és clarament insuficient, és clarament anormal si volem un futur digne dins l'Europa dels ciutadans i dels pobles que estam construint, si volem una normalització cultural com la que tenen les llengües i cultures normals, si volem, en definitiva, ser un país normal.

Així, idò, hauríem de començar a realitzar experiències interdisciplinars. Experiències interdisciplinars que, per altra banda, no sols responen a la metodologia dels cicles mitjà i superior sinó que a més s'esmenten explícitament en els **PROGRAMES OFICIALS DE LA LLENGUA CATALANA A PREESCOLAR I EGB**, editats per la Conselleria de Cultura Educació i Esports, a la introducció dels quals (pàg.8) se'ns assenyala que " Els programes, els llibres de text, el material didàctic, etc. són recursos importants i necessaris. Però en cap cas no poden substituir el professor. *Les iniciatives docents i discents, les explicacions i les matisacions, la proposta d'activitats creatives són accions que sols poden dur a terme els professors i els alumnes conjuntament*, que mai no podran esser substituïdes per uns programes. En conseqüència, creiem que el professorat és la peça fonamental de la programació i, per tant, la millora de l'acció docent no pot esser sols una millora dels programes sinó, sobretot, una millora dels recursos docents". També les orientacions al cicle superior deixen ben clar que "A partir d'uns objectius mínims que cal aconseguir, els mestres tendran una flexibilitat per aplicar unes metodologies pròpies presidides sempre per les següents característiques fonamentals: *coordinació, adaptació i equiparació*"(Introducció al cicle superior, pàg. 79). No cal dir que els tipus d'experiències interdisciplinars poden ser ben

variats; així, quan a literatura catalana s'estudii qualsevol autor actual es pot aprofitar l'àrea de Ciències Socials per realitzar un estudi introductor del seu país, i el mateix quan s'estudiïn els dialectes o s'esmentin aspectes de la cultura tradicional (Misteri d'Elx, rondalles, cançoners, refranyer,...).

També la història de la llengua catalana dels programes de català pot connectar-se amb a història general dels nostres països i, d'aquesta manera començar a establir una història dels Països Catalans diferenciada (aspecte aquest que nominalment ja consta un poc en els programes d'història com a la Corona d'Aragó). D'altra banda, a l'hora d'estudiar geografia i economia de l'Estat Espanyol hauríem de posar especial esment i diferenciar el País Valencià i el Principat de Catalunya de la resta de l'estat per les raons exposades. Un exemple concret seria el fenomen turístic amb la seva problemàtica que es podria estudiar connectada amb les costes principatines i valencianes.

En definitiva, crec que el legat intel·lectual i cívic de Joan Fuster ens obliga a tots a fer aquestes reflexions.

Ferràn Pastor i Belda



GOMES I GOMIS

TEATRE DE TERESETES

Es indubtable la tendència que tenen les Belles Arts i les Arts Escèniques -de cada vegada més- a incidir entre sí. Els qui ens dedicam professionalment al Teatre de Teresetes ho tenim molt clar ja que el nostre treball ens obliga a entrar en contacte directe amb la Literatura, la Música, l'escenografia, la Interpretació Dramàtica, l'Expressió Corporal, la Plàstica, la Veu i un feix més de disciplines que -junes- conformen l'òrbita del màgic món del Teatre de Teresetes.

Clar que tot això no se sol entendre fins que no se'ns veu fer feina. I un dels sistemes que la nostra entitat té de mostrar-se -de portes enfora- és precisament el de dur a terme parts d'algunes de les tasques habituals del seu quefer diari, de creació d'espectacles de Teatre de Teresetes.

"Gomes i Gomis". Teatre de teresetes.

C/. Fc. Barceló i Combis, 13, 3er 1

Tf. (971) 46 58 08

07006 Ciutat de Mallorca

REFERENCIA BIBLIOGRÀFICA

Miquel Àngel Lladó Ríngols
Il·lustracions de Vicenç Sastre

Bagdad, un conte desfet



Miquel Font
Editor
ELLS VERDS

ELLS
VERDS

En Miquel A. Lladó ens ha fet arribar el seu llibre "Bagdad, un conte desfet", amb il·lustracions de Vicenç Sastre. T'ho agraim Miquel A.

Amb aquesta obra, l'autor es mostra a si mateix com una persona fortament preocupada per la pau i la justícia en el món. Aquesta preocupació ens la transmet a través de la protagonista de "Bagdad, un conte desfet": una nina de dotze anys que descriu les seves vivències durant els aconteixements de la Guerra del Golf, els interrogants que aquest conflicte li planteja i les conclusions que en treu de tot això.

Es tracta d'una iniciativa de "Els Verds de les Illes Balears", publicada per Miquel Font, Editor, abril de 1992.

ENTORN DE LES OPOSICIONS D'ACCÉS A SECUNDÀRIA

El MEC convoca oposicions a EE.MM (R.D. 574/1991, del 22 d'abril, BOE del 23) i preveu una reserva del 50% de les places ofertades per als mestres funcionaris de carrera que reunesquin aquestes dues condicions: tenir un mínim de vuit anys (deu a la pràctica) de serveis a l'Administració i estar en possessió d'una llicenciatura.

Segons els resultats que es desprenen de les qualificacions obtingudes pels mestres llicenciats durant aquests darrers anys a les oposicions de Llengua i Literatura Catalanes (una sola plaça de deu possibles), sembla que la filosofia dels Tribunals qualificadors no coincideix amb l'esperit de la LOGSE, en el sentit de possibilitar l'accés al cos de Professors d'EE.MM. als mestres llicenciats (que han intentat millorar els seus coneixements, amb l'esforç que suposa cursar una carrera universitària en acabar la jornada laboral).

Som un grup de mestres opositors del 92 que davant aquest fet hem quedat sorpresos, decebuts i desencoratjats. No ens resignam a creure que cap de nosaltres no hagi estat capaç d'exposar un tema davant el Tribunal amb prou qualitat com per merèixer la nota mínima exigida (4/10), i precisament perquè no ens resignam a creure-ho, volem fer les consideracions següents:

-Se suposa que el Tribunal ha d'executar el contingut de O.M., que, en principi, contempla l'existència de dos tribunals independents (un pel sistema lliure i un altre pel sistema d'accés). Quan el Tribunal és únic, com ara el nostre, ¿pot considerar que ha de triar els "millors" d'entre tots els opositors, sense tenir en compte que el sistema d'accés és diferent?. Entenem que nosaltres no hem de competir amb els opositors del torn lliure, i no depèn de nosaltres el fet que per manca d'un nombre suficient se'ns examini conjuntament.

-Si durant més de 10 anys el MEC ens ha considerat prou aptes per ensenyar (per això ens paga un sou) i, per altra part, els professors de la Universitat també ens han qualificat positivament, ¿és just que ens vegem obligats a passar novament per un Tribunal qualificador que en una hora ha de decidir si el MEC i la Universitat tenen o no raó?. Es pot qüestionar en el termini d'una hora el treball de tants d'anys?. No seria millor poder aconseguir l'accés a través d'un concurs de mèrits, tal com ha succeït amb professors d'altres col·lectius? (cas dels agragats per accedir a la condició de catedràtic, p.ex.).

-Per superar la fase d'oposició s'exigüeixen uns coneixements de la matèria i uns recursos



ESPECIAL CAMPANYA ESTUDIANTS 1993

Regals de canastres de Nadal a Col·legis

INFORMACIÓ
c. Pare Molina, 43 Tf. 20 30 10



**Viajes
Barceló**

didàctics. Tots nosaltres estam en possessió de la titulació universitària exigida i els recursos didàctics se suposa que no ens falten, ja que com a mínim tenim 10 anys d'experiència docent. Així idò, què és el que ens manca?. Què és el que volen els tribunals?.

-Les estadístiques demostren que els criteris dels tribunals són tan divergents que tant poden donar el 100% de les places reservades als mestres llicenciats (Psicologia, p.ex.), com passar-les íntegrament al torn lliure (cas del Tribunal de Català, a les Balears). Què és el que realment han valorat aquests tribunals?.

-Consideram que l'experiència i el treball del mestre no estan ben reconeguts, ni per part de la societat en general, ni tampoc per part d'aquells amb els quals compartim la tasca docent: els professors EE.MM., els companys que reben l'alumnat que nosaltres els hem preparat durant 10 anys. Seguim essent mestres d'escola amb certa connotació de segona classe, tot i haver estudiat a la mateixa facultat i que ens han examinat i aprovat els mateixos professors.

-En definitiva, l'experiència d'aquests darrers anys demostra que l'actual sistema d'accés mitjançant oposicions no ha funcionat (la interpretació que alguns tribunals han fet del R.D. que regula el sistema d'accés no es correspon amb la filosofia de la mateixa). Cal, per tant, obrir un diàleg entre les diferents parts per tal d'aconseguir que l'esperit del R.D. es correspongui amb la seva aplicació pràctica. Si això no és possible, que es canviï el sistema.

Grup de mestres opositors de
Llengua i Literatura Catalanes
del 92

Casa Domar Flores

ARTICLES PER A ARTISTES

PAPERS PINTATS I PINTURES
MARCS I MOTLLURES

Sant Miquel, 77 - Tel 72 14 83
07002 PALMA DE MALLORCA



OTOÑO '92

INFORMA DE SUS VIAJES:

GALICIA Y NORTE DE PORTUGAL

DEL 15 AL 27 DE OCT. (PENSIÓN COMPLETA)

PRECIO 59.700.-

LAS TRES SUIZAS (Avión a Zurich)

DEL 2 AL 6 DE NOV. (TODO INCLUIDO)

PRECIO 69.500.-

PRAGA Y MUNICH (Avión a Zurich)

DEL 2 AL 6 DE NOV. (TODO INCLUIDO)

PRECIO 81.500.-

BURGOS-CANTABRIA Y ASTURIAS

DEL 12 AL 17 DE NOV. (PENSIÓN COMPLETA)

PRECIO 57.500.-

ANDALUCIA AL COMPLETO Y GIBRALTAR

DEL 16 AL 23 DE NOV. (PENSIÓN COMPLETA)

PRECIO 67.000.-

PARIS-CASTILLOS DEL LOIRA Y EURODISNEY

DEL 16 AL 23 DE NOV. (PENSIÓN COMPLETA EXC. 5 COMIDAS)

PRECIO 97.500.-

TODO EL ENCANTO DE ITALIA

DEL 19 AL 28 DE NOV. (PENSIÓN COMPLETA EXC. 8 COMIDAS)

PRECIO 93.800.-

LEÓN-ASTURIAS-GALICIA Y NORTE DE PORTUGAL

DEL 26 DE NOV. AL 3 DE DIC. (PENSIÓN COMPLETA)

PRECIO 68.500.-

INFORMES Y RESERVAS EN SU AGENCIA DE VIAJES

L'STEI JA T'É LOCAL A EIVISSA



El passat dia 14 d'octubre inaguràrem un nou local de l'STEI, aquesta vegada a Eivissa.

Amb la presència de gran nombre d'afiliats i afiliades tant de privada com d'estatal, del Secretari Gral. del Sindicat, dels responsables de l'acció sindical, del president de la Junta de Personal docent no universitari, del company Alfonso Herrero -que és el nostre representant a Eivissa i ànima impulsora del local-, del president de les APAS d'Eivissa, del representants dels mitjans de comunicació, de la inspecció del MEC i d'altres sindicats. Companys i amics ho celebràrem amb l'objectiu de dur endavant les nostres propostes i reivindicacions.

Esperem que el local sigui un centre de participació, de punt de trobada dels nostres treballadors i treballadores i dinamitzador de la vida social per a l'illa d'Eivissa.





Agenda Escolar 92-93



CONSELL INSULAR DE MALLORCA

